

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Полтавська державна аграрна академія
Освітня програма	37269 Агрономія
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Спеціальність	201 Агрономія

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Полтавська державна аграрна академія
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	37269
Назва ОП	Агрономія
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Спеціальність	201 Агрономія
Спеціалізація (за наявності)	відсутня
Рівень вищої освіти	Доктор філософії
Вид освітньої програми	Освітньо-наукова

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Романов Олексій Васильович, Стеценко Ірина Ігорівна, Карпук Леся Михайлівна (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	27.04.2021 р. – 29.04.2021 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП	https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/7165/vidomostiagro.pdf
Програма візиту експертної групи	https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/7269/programaagro.pdf

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

У Полтавській ДАА працює висококваліфікований і вмотивований професорсько-викладацький склад, що відповідає встановленим вимогам. Матеріально-технічне оснащення: сертифіковані лабораторії із різним аналітичним обладнанням, наукова бібліотека, аудиторний фонд з мультимедійною технікою тощо є достатнім для реалізації освітньо-наукового напрямку. Заклад тісно співпрацює з іноземними ЗВО, установами, організаціями в галузі наукових досліджень, міжнародних проєктів, практичної підготовки здобувачів вищої освіти та залученням закордонних колег для здійснення ними викладацької діяльності та передачі досвіду в рамках Стратегії інтернаціоналізації. Наукові керівники здобувачів є провідними та активними науковцями, що проводять наукову роботу на актуальні теми та регулярно публікуються у фахових та міжнародних виданнях, беруть активну участь у науково-практичних конференціях та програмах академічної мобільності, мають достатньо високу публікаційну активність. Якісна практична підготовка здобувачів із організацією навчальних занять у польових і лабораторних умовах, яка разом з проведенням досліджень дозволяє сформувати у здобувача навички науковця. Також варто відмітити якісну підготовку аспірантів до викладацької діяльності. Позитивний психологічний клімат в ПДАА і всебічна підтримка здобувачів з боку НПП сприяє комфортній освітній та науковій діяльності за ОП. Нормативно-правові документи ПДАА охоплюють всі складові проходження освітнього й наукового процесу: процедура проведення контрольних заходів, дотримання академічної доброчесності (АД), можливість створення разових спецрад тощо. Нормативні документи висвітлено на офіційній вебсторінці у вільному доступі. Усі наукові роботи аспірантів й НПП підлягають перевірці на наявність текстових запозичень. Перевірка здійснюється за допомогою платформи (Unicheck Україна). За умови вступу до аспірантури здобувачі заповнюють декларацію про академічну доброчесність. Загалом ОП «Агрономія» відповідає чинним вимогам у сфері вищої освіти і рекомендаціям Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти. Експертна група рекомендує акредитувати освітньо-наукову програму.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

Цілі ОП «Агрономія» співзвучні з Концепцією освітньої діяльності ПДАА, Стратегією розвитку ПДАА та Перспективним планом розвитку ПДАА. Цілі та програмні результати навчання узгоджено з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також аналогічних ОП інших ЗВО. Обсяг ОП «Агрономія» та окремих її ОК відповідає вимогам законодавства, фактичному навантаженню здобувачів. Зміст ОП має чітку структуру, відповідає предметній області спеціальності 201 Агрономія, дає змогу досягти заявлених цілей і ПРН. ОП та ОП передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти. ОП передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills). Правила прийому на навчання за ОП «Агрономія» та визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, регламентуються низкою положень, які представлені на офіційному веб-сайті ЗВО. ПДАУ має потужну матеріально-технічну базу, функціонують сертифіковані лабораторії, що значно розширює перспективи розвитку в науковому напрямку та дозволяє проводити спецкурси для здобувачів вищої освіти. У ЗВО розроблено та оприлюднено на офіційному сайті всі необхідні нормативні документи, що регламентують навчання і викладання за ОП, інтернаціоналізацію діяльності. Керівництво ЗВО сприяє популяризації академічної доброчесності та застерігає всіх учасників освітнього процесу від її порушення шляхом етичного виховання та іншими методами впливу. Освітній простір є безпечним для навчання і здоров'я здобувачів вищої освіти, й дозволяє задовольнити усі їхні потреби. Інфраструктура ЗВО є досить зручною для навчання, ведення наукових досліджень, проживання та підтримання здорового та морально-психологічного способу життя здобувачів. Створено належні й комфортні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами. У ЗВО й на ОП «Агрономія» досить успішно діє Інститут омбудсмена учасників освітнього процесу (уповноваженого з прав людини), який забезпечує високий рівень обізнаності щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій та швидке реагування на вказані виклики між усіма учасниками освітнього процесу. На ОП забезпечується можливість створення Центру колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія сучасних методів агрономії та прискорення селекції рослин» для модернізації та оновлення лабораторної бази, отримання результатів наукових досліджень, та розробок на сучасному рівні за рахунок коштів бюджетної програми (46 млн грн.). Полтавська ДАА дотримується вимог прозорості і публічності у своїй діяльності. У ЗВО діє система, яка дозволяє аспірантам долучатися до міжнародних програм та проєктів.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Інформація щодо вакансій для здобувачів на сайті ЗВО є застарілою (відомості за 2019 р.); структурно-логічна схема ОП, і зокрема зв'язки між ОК, є складними для сприйняття; вибіркового ОК «Управління продукційними процесами у рослинництві» з обсягом 3 кр., у той час як всі інші вибіркові ОК – 4 кр., що створює незручності для формування індивідуальної освітньої траєкторії з обсягом 16 кредитів; ПРН 11 – є недостатньо забезпечений обов'язковим ОК 9, програма якого не містить тем, які б його забезпечували; недостатньо високий рівень академічної мобільності здобувачів та їх участі у міжнародних програмах обміну; недостатніми є: активність здобувачів в участі у конкурсах на отримання грантів на проведення наукових досліджень у сфері агрономії, прозорість висвітлення процедури виявлення думки внутрішніх стейкхолдерів ОП щодо обізнаності принципам АД, дієвість процедури уникнення конфлікту інтересів (через відсутність зовнішніх екзаменаторів під час

повторного складання контрольних заходів); долучення до керівництва дисертаційними дослідженнями д. е. н. та к. хім. н., хоча НПП повною мірою відповідають змісту й фокусу ОНП; відсутність публічної форми пропозицій стейкхолдерів щодо покращення змістовного наповнення, саме для цієї ОНП, та публічного висвітлення зворотного зв'язку робочої групи на такі звернення; відмічено неупорядкованість інформації щодо пропозицій випускників та роботодавців до покращення ОНП; англійське наповнення вебсайту ЗВО є неповним та малоінформативним; відсутні дані щодо публічного обговорення проекту ОНП; кількість вибіркового ОК ОНП 2020 р. складає 8, у той час як ОНП 2016 р. містить 10 ВК, що свідчить про зменшення варіативності. Рекомендовано: оновити інформацію щодо актуальних вакансій на сайті ЗВО; більш чітко візуалізувати зв'язки між ОК і поступовість їх вивчення у структурно-логічній схемі; уніфікувати всі ВК за кількістю кредитів та формою семестрового контролю; повноцінно забезпечити ПРН 11, додавши відповідну тему у програму ОК 9 та/або обрати з наявних обов'язкових ОК той, який буде більш відповідним для цього ПРН, наприклад, ОК 2; посилити академічну мобільність здобувачів; активізувати участь здобувачів у міжнародних програмах, стипендіальних програмах тощо; покращити мовну підготовку та збільшити мотивацію здобувачів до отримання сертифікатів з вільного володіння іноземними мовами; передбачити анкетування здобувачів та НПП, що забезпечують ОНП щодо обізнаності принципам академічної доброчесності; для підсилення об'єктивності переглянути процедуру повторного проведення контрольних заходів шляхом залучення зовнішніх екзаменаторів; враховувати відповідність фахової підготовки та наукових інтересів майбутніх керівників та аспірантів; висвітлити на сайті публічну форму пропозицій стейкхолдерів щодо покращення змістовного наповнення та публічного висвітлення зворотного зв'язку робочої групи ОНП; створити Ради випускників та роботодавців; наповнити сайт змістовним англійським контентом; збільшити наявний перелік ВК.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

Експертна група проаналізувала ОНП «Агрономія» 2016, 2019, 2020 років (<https://cutt.ly/IbPoQbk>) та з'ясувала, що освітньо-наукова програма містить чітко сформульовані цілі, які полягають у «формуванні науково-професійних компетентностей, необхідних для інноваційної науково-дослідницької діяльності та широкого впровадження сучасних технологій дослідження в агрономії та їх компонентів: генетики, селекції, насінництва, ґрунтознавства, землеробства (в т. ч. органічного), агрохімії, рослинництва, захисту рослин, овочівництва, кормовиробництва». Цілі ОНП корелюють з нормативною базою, яка визначає місію та стратегії ПДАА, а саме: Концепція освітньої діяльності ПДАА (<https://cutt.ly/ObPoFaa>), Стратегія розвитку ПДАА (<https://cutt.ly/8bPoKOH>), Перспективний плану розвитку ПДАА на період до 2025 р. (<https://cutt.ly/DbPoVtm>), які зорієнтовані на підготовку висококваліфікованих і конкурентоспроможних на національному та міжнародному ринку праці фахівців. Під час акредитаційної експертизи менеджмент ПДАА окреслив бачення стратегії розвитку ЗВО та безпосередньо спеціальності 201 Агрономія. Загалом експертною групою встановлено відповідність цілей ОНП місії і стратегії ПДАА.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

Під час акредитаційної експертизи здобувачі та випускники ОНП прокоментували наявні у ПДАА механізми, за допомогою яких вони можуть надавати свої пропозиції, серед них: участь у засіданнях випускових кафедр, круглих столах, зустрічі з гарантом Поспеловим С. В., регулярне опитування. Підтвердженням цього являється також висвітлена інформація на офіційному сайті ПДАА (<https://cutt.ly/KbPo258>, <https://cutt.ly/VbPprvg>, <https://cutt.ly/6bPppb8>) та витяги з протоколів засідань (відповідь на Запит). Пропозиції та потреби роботодавців враховуються через постійні зустрічі з ними (<https://cutt.ly/ObPpfRc>, <https://cutt.ly/6bPpks8>) та отримання від них рецензій-відгуків (<https://cutt.ly/ibPpz4h>). Під час зустрічі з академічним персоналом було повідомлено, що НПП залучаються до обговорення цілей та ПРН ОНП на засіданнях (<https://cutt.ly/fbPpb1i>), витяги з яких експертній групі було надано у відповідь на запит. Підтвердженням того, що пропозиції академічної спільноти були враховані є те, що, наприклад, під час перегляду ОНП (витяг з протоколу № 7 від 28 жовтня 2019 року засідання кафедри екології, збалансованого природокористування та захисту довкілля – відповідь на запит 27 квітня 2021 р., 08:30:43) Самойлік М.С запропонувала доповнити ОНП ПРН, у результаті ОНП 2020 року містить ПРН 17-21. Наразі відбувається черговий перегляд ОНП, науковцями інших ЗВО, Поповим С. І. та Рожковим А. О., були надані рецензії-відгуки, в яких рекомендується доповнити ОНП ще декількома ПРН, експертна група проаналізувала

Проект ОНП 2021 р. і з'ясувала, що їх побажання були враховані у вигляді додаткових ПРН 22-23 (<https://cutt.ly/xbPpIoo>).

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОНП «Агрономія» та її ПРН визначались з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності 201 Агрономія. Так, у ОНП 2020 року зазначено, що її метою є «підготовка висококваліфікованого та конкурентоспроможного фахівця у галузі аграрних наук, здатних формувати оптимізаційні регіональні стратегії управління екологічно безпечними територіями та агроєкосистемами, здійснювати оригінальні наукові дослідження та проводити науково-педагогічну діяльність». Під час зустрічі з гарантом Поспеловим С. В. було наголошено на цих моментах. У ПДАА функціонує Відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників (<https://cutt.ly/3bPpANr>), який здійснює моніторинг потреб ринку праці та налагоджує зв'язки між здобувачами, випускниками та роботодавцями. Керівник цього відділу Петренко Н.В. підтвердила вищезазначену інформацію під час зустрічі з представниками структурних підрозділів та прокоментувала працевлаштованість випускників останніх років (<https://cutt.ly/obPpGgs>). Наприклад, Рожко І.І., випускниця ОНП (<https://cutt.ly/hbPpZnc>), зараз є фахівцем відділу моніторингу та забезпечення якості освіти ПДАА та асистентом кафедри селекції, насінництва і генетики (<https://cutt.ly/BbPpBhS>). Експертна група рекомендує оновити інформацію щодо актуальних вакансій на сайті ЗВО, так як остання інформація містить відомості за 2019 рік (<https://cutt.ly/9bPp1SW>). ОНП «Агрономія» враховує галузевий та регіональний контекст, відповідає Програмі розвитку та підтримки аграрного комплексу Полтавщини за пріоритетними напрямками на період до 2027 року (<https://cutt.ly/TbPa9k>). Також здобувачі здатні провадити свої дослідження у провідних с.-г. підприємствах та дослідних установах регіону, з якими ПДАА співпрацює на договірних умовах (<https://cutt.ly/ybPads1>, <https://cutt.ly/kbPaXo9>). ОНП «Агрономія» враховує досвід аналогічних ОНП ЗВО як іноземних (<https://cutt.ly/cbPam7Q>), так і українських (Вінницького НАУ, Сумського НАУ, Дніпровського державного аграрно-економічного університету, Поліського національного університету, Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, Інститут біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН), у результаті чого було звернута увагу на оптимізацію науково-навчальної роботи, студентоцентризм, набуття навичок «soft skills».

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

На момент акредитаційної експертизи ОНП «Агрономія» ПДАА Стандарт вищої освіти України третього (освітньо-наукового) рівня (ступінь доктор філософії) за спеціальністю 201 Агрономія галузі знань 20 Аграрні науки та продовольство є відсутнім. Програмні результати навчання (ПРН1 – ПРН21) ОНП «Агрономія» 2020 року відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій (восьмий кваліфікаційний рівень). Експертна група також відмічає, що у ЗВО регулярно проводиться моніторинг та перегляд освітньо-наукової програми «Агрономія» (<https://cutt.ly/2bPaT2M>), яка у результаті доповнюється актуальними ПРН.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОНП «Агрономія» має чітко сформульовані цілі, які співзвучні з Концепцією освітньої діяльності ПДАА, Стратегією розвитку ПДАА та Перспективним планом розвитку ПДАА. Цілі та програмні результати навчання ОНП визначались з урахуванням позицій та потреб стейкхолдерів, з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також аналогічних ОНП інших ЗВО. ПРН ОНП «Агрономія» відповідають вимогам Національної рамки кваліфікацій та постійно оновлюються.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Слабка сторона: Інформація щодо вакансій для здобувачів на сайті ЗВО є застарілою, містить відомості за 2019 рік (<https://cutt.ly/9bPp1SW>) Рекомендації: оновити інформацію щодо актуальних вакансій на сайті ЗВО.

Рівень відповідності Критерію 1.

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Цілі ОНП «Агрономія» співзвучні з Концепцією освітньої діяльності ПДАА, Стратегією розвитку ПДАА та Перспективним планом розвитку ПДАА (підкритерій 1.1), ОНП спроектована відповідно до запитів зовнішніх і внутрішніх стейкхолдерів (підкритерій 1.2), враховує останні тенденції АПК, такі як: вирощування екологічно безпечної продукції, селекція нових сортів та гібридів сільськогосподарських культур (підкритерій 1.3), програмні результати навчання відповідають вимогам Національної рамки кваліфікації (восьмий кваліфікаційний рівень) (підкритерій 1.4). Експертна група надала рекомендацію для покращення освітнього процесу по підкритерію 1.3. Враховуючи відповідність по підкритеріям 1.1, 1.2, 1.4, а також рекомендацію по підкритерію 1.3, експертна група зробила висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» Критерію 1 на рівні оцінки В.

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Термін навчання на освітньо-науковій програмі «Агрономія» 2020 р. становить чотири роки. Обсяг освітньої складової ОНП складає 60 кредитів ЄКТС, що в межах закону (30-60 кредитів ЄКТС), що визначено частиною 6, статті 5 Закону України «Про вищу освіту». Обсяг окремих ОК становлять 3-7 кредитів ЄКТС. Загальний обсяг обов'язкових ОК складає 44 кредити ЄКТС. Експертна група відмічає відповідність ОНП «Агрономія» 2020 р. пунктові 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук, затверджений Постановою КМУ № 261 від 23.03.2016 р., оскільки: 1. Обсяг ОК, які забезпечують здобуття глибинних знань із спеціальності (ОК 6 «Агроекологія», ОК 7 «Органічне землеробство», ОК 9 «Стабільне рослинництво»), складає 20 кредитів ЄКТС. 2. Обсяг ОК, які спрямовані на оволодіння загальнонауковими (філософськими) компетентностями (ОК 4 «Стратегія стійкого розвитку в глобальному середовищі», ОК 5 «Філософські науки»), складає 6 кредитів ЄКТС. 3. Обсяг ОК, які забезпечують набуття універсальних навичок дослідника (ОК 2 «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність», ОК 3 «Педагогіка вищої школи», ОК 8 «Організація наукових досліджень в агрономії», ОК 10 «Педагогічна практика»), складає 12 кредитів ЄКТС. 4. Обсяг ОК, які спрямовані на здобуття мовних компетентностей (ОК 1 «Англійська мова для науковців»), складає 6 кредитів ЄКТС. Обсяг, відведений на дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти, склав 16 кредитів ЄКТС (26,7 % від загального обсягу ОНП), що відповідає вимогам.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

ОНП «Агрономія» 2020 року має чітку структуру, збалансовану за роками навчання: згідно НП 2020 року (додаток до відомостей про самооцінювання) освітня складова займає два роки (4 семестри), на науково-дослідну роботу відведений час на протязі всіх чотирьох років навчання. Освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему, про що свідчить структурно-логічна схема ОНП та відповідний НП. Експертна група рекомендує більш чітко візуалізувати зв'язки між ОК і поступовість їх вивчення у структурно-логічній схемі. Обов'язкові ОК 1-10 у сукупності призводять до досягнення ПРН 1-21, що відображено у відповідній матриці ОНП (додаток до відомостей про самооцінювання). Кожна окрема ОК забезпечує від 3 до 5 ПРН. Експертна група звернула увагу на ПРН 11. Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, який забезпечує обов'язкова ОК 9. Стабільне рослинництво (<https://cutt.ly/zbPNoUo>), програма якої не містить тем, які б забезпечували цей ПРН. У зв'язку з цим, рекомендовано додати відповідну тему у програму ОК 9. Стабільне рослинництво та/або обрати з наявних обов'язкових ОК той, який буде більш відповідним для ПРН 11, наприклад, ОК 2. «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність».

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 201 Агрономія з галузі знань – 20 Аграрні науки та продовольство. Теоретичний зміст предметної області ОНП – це прикладні наукові дослідження в сфері агрономії, агроекології, розробка і впровадження теорій і концепцій управління агрономічними процесами. ОК професійної підготовки «Агроекологія», «Органічне землеробство», «Організація наукових досліджень в агрономії», «Стабільне рослинництво» мають спрямування на спеціальність 201 Агрономія. ОНП передбачає наступні методи, методики та

технології: методи і методики генетичних, біотехнологічних, селекційних, лабораторних, польових, вегетаційних досліджень, інформаційні системи і технології в агрономії.

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії та порядок вибору навчальних дисциплін здобувачами вищої освіти у ПДАА регламентується такими нормативними документами: Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА (<https://cutt.ly/ubPaFuK>) та «Положення про забезпечення права на вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в ПДАА» (<https://cutt.ly/7bPaJVI>). Перелік як обов'язкових, так і вибіркових навчальних дисциплін, а також їх актуальне методичне забезпечення розміщено у вільному доступі на офіційному сайті ПДАА (<https://cutt.ly/tbPaXdv>). НП 2020 року передбачає наявність кредитів для вибіркових дисциплін. Вибіркова частина ОНП становить 16 кредитів ЄКТС. Загалом здобувачі мають змогу обрати чотири ОК з наявних восьми вибіркових ОК, запропонованих для третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ступеня доктор філософії. Варто зазначити, що під час перегляду ОНП її варіативна складова постійно змінюється з урахуванням потреб стейкхолдерів. Під час зустрічі зі здобувачами ними був продемонстрований достатній рівень поінформованості механізмами, наявними у ПДАА, для формування їх індивідуальної освітньої траєкторії. Також здобувач другого року навчання Колісник Дмитро зазначив, що він мав змогу реалізувати потребу у виборі дисципліни «Світові агротехнології» другого (магістерського) рівня вищої освіти, так як ця ОК була дотичною до напрямку його наукової роботи. Експертна група також ознайомилась з прикладом індивідуального плану здобувача вищої освіти, Татарко Ю. В., заявами здобувачів Пилипченко А.В. та Брижак Я. В. для вибору навчальних дисциплін (відповіді на запит від 27 квітня 2021 р., 08:25:10 та 27 квітня 2021 р., 08:26:04). Отже, у цілому структура ОНП «Агрономія» передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів на достатньому рівні. Експертна група рекомендує уніфікувати всі вибіркові дисципліни за кількістю кредитів та формою семестрового контролю, звернути увагу на вибіркову ОК «Управління продукційними процесами у рослинництві» (<https://cutt.ly/AbPaBd5>), яка має обсяг 3 кредити ЄКТС, у той час як всі інші вибіркові ОК мають обсяг 4 кредити ЄКТС.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

ОНП «Агрономія» передбачає такі види практичної підготовки: практичні заняття, лабораторні роботи, виступи на семінарах, які займають 55 % загальних аудиторних годин (НП 2020 р. та силабуси ОК, які розміщені у ВС). Процедура практичної підготовки здобувачів вищої освіти як науково-педагогічних працівників починається у другому семестрі з опанування здобувачем обов'язкової ОК з «Педагогіка вищої школи», у четвертому семестрі продовжується обов'язковою ОК 10 «Педагогічна практика», яка регламентується Положенням про педагогічну практику здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в ПДАА (<https://cutt.ly/vbPa04y>). ОК 3 і 10 дозволяють досягти ЗК 1, 10, ФК 1, 11 та ПРН 4, 10, 15. Експертній групі було надано для ознайомлення Звіт здобувача з педагогічної практики Антоновського О. В. (відповідь на запит від 27 квітня 2021 р., 08:26:33), а також витяг з протоколу № 5 засідання кафедри рослинництва від 30 листопада 2020 року, на якому розглядалось питання затвердження звіту Татарко Ю. В. (відповідь на запит від 28 квітня 2021 р., 08:34:36). Базою викладацької практики для здобувачів вищої освіти є кафедра ПДАА, за якою закріплений аспірант та на якій працює його науковий керівник. У ЗВО до керівництва викладацькою практикою здобувачів залучаються досвідчені НПП. За результатами анкетування (<https://cutt.ly/Ub2FcA6>) здобувачі зазначили, що ефективними формами підтримки молодого вченого у ЗВО може стати набуття практичного досвіду в інших НДУ, тому експертна група рекомендує врахувати побажання аспірантів. Зовнішні стейкхолдери за результатами анкетування (<https://cutt.ly/vb2GzvP>) оцінили рівень підготовки здобувачів за сучасними вимогами ринку праці як дуже добрий - 33,3 % і добрий - 66,7 %. Під час акредитаційної експертизи керівництвом і менеджментом ЗВО зазначено, що рівень підготовки за ОНП являється достатнім, щоб і надалі працевлаштовувати випускників та здобувачів у ПДАА, а здобувачами, у свою чергу, було висловлено бажання продовжувати працювати у сприятливій для них атмосфері ЗВО. Так, наприклад, випусниця ОНП Рожко І.І. вже працевлаштована у ПДАА.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок у ПДАА здійснюється у результаті реалізації насамперед освітніх компонент ОНП (ОК 1 «Англійська мова для науковців», ОК 3 «Педагогіка вищої школи», ОК 5 «Філософія науки», ОК 10 «Педагогіка і психологія вищої школи» та «Педагогічна практика»), а також науково-дослідницьких, організаційних, соціально спрямованих активностей. Набуттю soft skills здобувачами за ОНП «Агрономія» сприяють форми та методи навчання: креативне і гнучке мислення, навички комунікації, нетворкінг, здатність працювати у команді та самостійно, керування науковими проектами. Також здобувачі приймають участь у науково-практичних конференціях (<https://cutt.ly/TbPa4rT>), тренінгах (<https://cutt.ly/7bPa5bq>), семінарах (<https://cutt.ly/ZbPsecc>), у захисті звітів, займаються самоосвітою, виконують завдання з пошуку інформації, готують наукові роботи, що в цілому допомагає сформувати у них соціальних навичок.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

За відсутності професійного стандарту робоча група з розробки ОНП «Агрономія» орієнтувалася на Національний класифікатор України ДК 003:2010 «Класифікатор професій» (наказ Держспоживстандарту України від 28.07.2010 № 327 із змінами відповідно до наказу Мінекономрозвитку України № 923 від 16.08.2012). Компетентності і програмні результати навчання сформовані згідно Національної рамки кваліфікації України.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

У Положенні про організацію освітнього процесу в ПДАА» (<https://cutt.ly/vbPsu1I>) зазначено, що «кількість годин аудиторних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами вищої освіти здатності навчатися автономно і становить для денної форми навчання від 33 % до 66 % загального обсягу навчального часу навчальних дисципліни». У НП 2020 року на ОК відводиться 1710 годин (без урахування ОК «Педагогічна практика»), з них аудиторні заняття займають 616 годин (36,02%), самостійна робота – 1094 годин (63,98%), що не суперечить вищезазначеному Положенню. Також ПДАА проводить опитування щодо моніторингу якості та ефективності самостійної роботи здобувачів (<https://cutt.ly/BbPspES>) і анкетування щодо оцінювання якості навчання за ОНП «Агрономія» та задоволеності здобувачів освітніми послугами (<https://cutt.ly/lbPsfMI>). Так, наприклад, згідно анкетування 85,7 % респондентів відповіли, що їм повністю вистачає часу для вивчення всіх навчальних дисциплін та виконання навчальних завдань. Отже, експертна група дійшла висновку про те, що обсяг ОНП та окремих її ОК відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та ПРН.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів вищої освіти для здобуття ступеня доктора філософії за дуальною формою освіти не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

ОНП «Агрономія» 2020 р. відповідає пунктові 27 Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук. ОК орієнтовані на глибоку професійну підготовку здобувачів у напрямках агроекології, органічного землеробства, лікарського рослинництва, нішевих культур, що являються актуальними для підготовки здобувачів спеціальності 201 Агрономія. ОК «Педагогічна практика» дозволяє забезпечити повноцінну практичну підготовку здобувачів вищої освіти до викладацької діяльності, наприклад, випускниця ОНП Рожко І.І. наразі працевлаштована у ПДАА.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкі сторони: 1. Загалом структурно-логічна схема ОНП, і зокрема зв'язки між ОК, є складними для сприйняття. 2. Вибіркова ОК «Управління продукційними процесами у рослинництві» (<https://cutt.ly/AbPaBd5>) з обсягом 3 кредити ЄКТС, у той час як всі інші вибіркові ОК мають обсяг 4 кредити ЄКТС, створює незручності для формування індивідуальної освітньої траєкторії загальним обсягом 16 кредитів ЄКТС. 3. ПРН 11. Кваліфіковано відображати результати наукових досліджень у наукових статтях, опублікованих як у фахових вітчизняних виданнях, так і у виданнях, які входять до міжнародних наукометричних баз, який недостатньо забезпечений обов'язковою ОК 9. Стабільне рослинництво (<https://cutt.ly/zbPNoUo>), програма якої не містить тем, які б забезпечували цей ПРН. Рекомендації: 1. Більш чітко візуалізувати зв'язки між ОК і поступовість їх вивчення у структурно-логічній схемі. 2. Уніфікувати всі вибіркові дисципліни за кількістю кредитів та формою семестрового контролю. 3. Повноцінно забезпечити ПРН 11, додавши відповідну тему у програму ОК 9. Стабільне рослинництво та/або обрати з наявних обов'язкових ОК той, який буде більш відповідним для цього ПРН, наприклад, ОК 2. «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність».

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

ОНП «Агрономія» характеризується достатнім рівнем узгодженості із якісними характеристиками за підкритеріями 2.1 - відповідний обсяг ОНП; 2.3 - зміст ОНП відповідає предметній області спеціальності 201 Агрономія; 2.5 - ЗВО забезпечена практична підготовка здобувачів як до дослідницької діяльності, так і викладацької; 2.6 - набуттю соціальних навичок у ПДАА сприяють форми та методи навчання на ОК, участь у заходах; 2.8 - обсяг ОНП та окремих її ОК відповідають фактичному навантаженню здобувачів. Експертною групою були надані рекомендації за підкритеріями 2.2 - удосконалити наявну структурно-логічну схему, уніфікувати всі вибіркові дисципліни і 2.4 - повноцінно забезпечити ПРН 11. Враховуючи відповідність по підкритеріям 2.1, 2.3, 2.5, 2.6, 2.8, а також рекомендації по підкритеріям 2.2 і 2.4, експертна група зробила загальний висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» Критерію 1 на рівні оцінки В.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Інформація про Правила прийому на навчання за ОНП розміщена на офіційному вебсайті ПДАА у вкладці «Вступ до аспірантури» (<https://cutt.ly/9bPskBN>). Вступ на навчання для здобуття ступеня доктора філософії здійснюється на основі наявності у вступника освітнього ступеня магістра (освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст») та вступних іспитів. Правила прийому у 2021 році (<https://cutt.ly/FbPscs4>) достатньою мірою структуровані, викладені чітко і зрозуміло. Дискримінаційних обмежень не виявлено. Під час акредитаційної експертизи здобувачі чітко окреслили, яким чином у ПДАА відбувається їх вступ до аспірантури.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Під час зустрічі зі здобувачами та науковими керівниками з'ясовано, що абітурієнти ОНП «Агрономія» мають змогу ознайомитися на офіційному сайті ЗВО з правилами прийому, переліком потенційних наукових керівників зі спеціальності 201 Агрономія та напрямками їх наукової діяльності (<https://cutt.ly/FbPsWxE>), за додатковою інформацією можна звернутися до завідувача аспірантури і докторантури Сіренко О. В., також більшість абітурієнтів ОНП являються випускниками ПДАА. У сукупності це сприяє чіткому розумінню абітурієнтами можливості реалізації їх наукових інтересів на ОНП та співпраці з потенційними керівниками. Конкурсний відбір згідно Правил прийому до аспірантури та докторантури для здобуття ступеня доктора філософії та доктора наук ПДАА у 2021 році (<https://cutt.ly/FbPscs4>) здійснюється на основі наявності у вступника диплома магістра (спеціаліста) та конкурсного балу, що обчислюється як сума балів, отриманих під час складання іспитів зі спеціальності, іноземної мови та результату реферату зі спеціальності. Програма вступного іспиту з іноземної мови розміщена на сайті ПДАА (<https://cutt.ly/gbPsTEL>). Вступник, який підтвердив свій рівень знання іноземної мови дійсним сертифікатом на рівні, не нижче В 2, звільняється від складання вступного іспиту з іноземної мови. Під час визначення результатів конкурсу зазначені сертифікати прирівнюються до результатів вступного іспиту з іноземної мови з найвищим балом, проте випадків застосування такої можливості на ОНП «Агрономія» не було. На офіційному веб-сайті ЗВО оприлюднені Програма вступного іспиту зі спеціальності 201 Агрономія (<https://cutt.ly/jbPsITj>), яка враховує особливості ОНП «Агрономія» та щорічно переглядається. Також абітурієнти готують реферати за профілем їх наукової спеціальності, під час аналізу яких відбувається співбесіда вступника з провідними викладачами ОНП щодо напрямку його майбутнього наукового дослідження та їх можливостей як потенційних наукових керівників.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання здобувача в інших закладах вищої освіти у ПДАА регламентується низкою положень, а саме: «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в ПДАА» (<https://cutt.ly/YbPsSk6>), «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА» (<https://cutt.ly/ebPsGWA>), «Положенням про академічну мобільність здобувачів вищої освіти ПДАА» (<https://cutt.ly/KbPsKd1>), які являються чіткими, зрозумілими та доступними для всіх учасників освітнього процесу. Під час співбесіди з ЕГ здобувачі продемонстрували поінформованість про наявні правила, проте практики застосування вказаних правил на ОНП «Агрономія» не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ПДАА розроблені та затверджені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: «Положення про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті, здобувачами вищої освіти ПДАА» (<https://cutt.ly/TbPsXVq>). Експертна група відмічає наявність практики застосування вказаних правил на ОНП «Агрономія», інформація про такий досвід міститься у відомостях про самооцінювання та була підтверджена під час спілкування зі здобувачем 2 року навчання Кобилинською О.М.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОНП «Агрономія» та визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти та у неформальній освіті, регламентуються низкою положень, які представлені на офіційному веб-сайті ЗВО. Процедури вступу є чіткими та зрозумілими, враховують особливості ОНП, прозорими і такими, що забезпечують доступ до навчання на третьому рівні за неупередженим конкурсом, що підтверджено в ході дистанційного візиту експертної групи та розміщеною інформацією на веб сторінці ПДАА (<https://cutt.ly/kbPsMhZ>). Експертна група відмічає наявність практики застосування правил визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Слабка сторона: низька академічна мобільність здобувачів. Рекомендації: посилити академічну мобільність здобувачів, що дозволить здобувачам практично використати можливість визнання результатів навчання, здобутих в інших ЗВО, під час навчання за ОНП «Агрономія».

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

ОНП «Агрономія» має достатній рівень узгодженості з якісними характеристиками за підкритеріями 3.1, 3.2, 3.4 (правила прийому на навчання є чіткими та зрозумілими, а також враховують особливості програми, використана можливість визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті), поряд з цим експертною групою надана рекомендація за підкритерієм 3.3, яка не є суттєвою. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв у генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» Критерію 3 (з незначними недоліками).

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

ОНП відповідає своїм цілям, форми та методи навчання і викладання орієнтовані на досягнення програмних результатів навчання. Анотації та силабуси дисциплін висвітлено на сайті ЗВО [<https://cutt.ly/IbY4QuY>]. На ОНП практикуються як традиційні методи навчання (лекції, пояснення, бесіди, консультації, ілюстрації, презентації, практичні роботи, реферати, активне використання натуральних зразків і каталогів, практичні заняття в наукових закладах і на виробництві, вивчення методів постановки експерименту, самостійна робота з літературою, текстами лекцій, з комп'ютером, виконання тестових завдань тощо, так і нестандартні (проблемний, евристичний та дослідницький). Під час занять застосовується необхідне обладнання. Здобувачі та викладачі під час інтерв'ювання зазначили про використання в навчальному процесі методів мозкового штурму, проблемних завдань, групових форм роботи (круглих столів, ділових ігор, дискусій тощо). Зустрічі зі здобувачами, випускниками та результати анкетування демонструють задоволеність стейкхолдерів формами та методами навчання [<https://cutt.ly/AbY41qA>,

<https://cutt.ly/VbY445h>]. Організація освітнього процесу в ПДАУ базується на студентоцентрованому підході, що відображено в п.7 Положення про організацію освітнього процесу в ПДАА [<https://cutt.ly/8bY7tqS>] та підтверджується здобувачами щодо можливості їх впливу на освітній процес. Принципи академічної свободи за ОНП «Агрономія» забезпечуються вільним вибором частини дисциплін, обранням бази проведення і теми досліджень, що підтверджено під час опитування аспірантів і викладачів. У ЗВО також присутні елементи неформальної освіти, визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті, що закріплено Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній та інформальній освіті в Полтавській державній аграрній академії [<https://cutt.ly/IbY7o5t>]. У звіті самооцінювання ЗВО зазначає про відсутність дуальної освіти за ОНП, але з огляду на тісну і плідну співпрацю з зовнішніми стейкхолдерами, її елементи впроваджуються під час проходження здобувачами навчання.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Проведений аналіз ОНП свідчить про те, що інформація про її цілі, зміст, ПРН, критерії оцінювання надається здобувачам своєчасно і в повному обсязі через нормативні документи, за допомогою усних повідомлень про кожен ОК на початку його вивчення (мета, зміст, структура, критерії оцінювання тощо), є для них доступною та зрозумілою. Усі необхідні матеріали (освітні програми, навчальні плани, каталоги дисциплін, їх силабуси та анотації, інформаційний пакет спеціальності, графік навчального процесу, розклад занять, посилання на платформу MOODLE тощо) розміщено на сайті ЗВО та свідчать про систематичність роботи у цьому напрямі [<https://cutt.ly/ebY7zCC>]. Повний зміст навчальних дисциплін знаходиться в електронному доступі на дистанційній платформі MOODLE [<https://cutt.ly/ebY7nnP>], а також у друкованому вигляді на кафедрах. На сайті ЗВО розміщено Методичні рекомендації щодо розробки силабусу навчальної дисципліни Полтавської державної аграрної академії [<https://cutt.ly/RbY7RTp>]. Наявний інформаційно-методичний супровід освітніх компонентів. ЗВО забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти за ОНП до відповідних інформаційних ресурсів, потрібних для навчання, викладацької та наукової діяльності в межах ОНП. Опитування внутрішніх стейкхолдерів засвідчило, що здобувачі своєчасно та систематично отримують консультації викладачів про освітній процес та інформуються щодо освітніх компонентів через сайт ЗВО та профільними викладачами в усній формі.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

ПДАУ забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОНП відповідно до її цілей, згідно Положення про організацію освітнього процесу в ПДАА [<https://cutt.ly/FbY7Imz>] і Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук у ПДАА [<https://cutt.ly/pbY7ScI>], відповідно до яких аспіранту призначається науковий керівник, обирається тема дисертаційного дослідження, що відповідає загальній тематиці університету та кафедри. Проведена з усіма стейкхолдерами робота у фокус групах, ознайомлення з науковими публікаціями викладачів і здобувачів підтверджують про тісний зв'язок між навчанням і дослідженнями під час реалізації ОНП шляхом участі здобувачів у конференціях [<https://cutt.ly/GbY7HES>] (та ін.), роботі круглих столів, семінарів тощо, що сприяє вмінню формулювати ними завдання, знаходити шляхи їх вирішення, а також розвитку в науковій і практичній сферах. На випускових кафедрах наявна розвинута науково-практична база, що дозволяє проводити великий обсяг науково-практичних робіт, яка постійно розвивається та оновлюється [<https://cutt.ly/ubY7Cco>]. Для проведення досліджень та отримання практичних навичок в університеті створено всі необхідні умови, зокрема, до переліку обов'язкових компонентів включені дисципліни «Органічне землеробство», «Стабільне рослинництво» та «Організація наукових досліджень в агрономії», у вибіркових компонентах наявні дисципліни, призначені для поглиблення здобувачами ґрунтовних знань зі спеціальності, отриманих ними під час вивчення обов'язкових компонентів. Викладачі проводять наукові дослідження та мають публікації в контексті змісту навчальних дисциплін за ОНП (табл. 2 відомостей про самооцінювання ОП). Для проведення спільних досліджень здобувачів і викладачів у ЗВО є дослідне поле та мережа акредитованих лабораторій. Результати наукових досліджень викладачів і здобувачів регулярно публікуються у фахових виданнях, у т.ч. у фаховому виданні ПДАУ «Вісник Полтавської державної аграрної академії» [<https://cutt.ly/zbY71aZ>], який включено до Переліку наукових фахових видань України з сільськогосподарських, ветеринарних та технічних наук з присвоєнням категорії "Б" (наказ МОН України № 409 від 17.03.2020 р. та № 866 від 02.07.2020 р). Викладачі та здобувачі приймають активну участь у проведенні польових та лабораторних досліджень, зборі та обробці даних за всіма науково-дослідними темами, що виконуються на профільних кафедрах. Для проведення досліджень та отримання практичних навичок в університеті створено всі необхідні умови.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

У ПДАА система моніторингу, перегляду та оцінювання змісту ОК регламентовано Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА, Положенням про комплекс навчально-методичного забезпечення НД в ПДАА, Положенням про робочу програму НД в ПДАА [<https://cutt.ly/QbY73ZD>]. Оцінювання змісту ОК проводиться

систематично завідувачем кафедри, НМР спеціальності, Відділом моніторингу та забезпечення якості освіти. Оновлену версію робочої програми навчальної дисципліни щорічно перед початком навчального року ухвалюють на засіданні кафедри, НМР. ОНП активно розвивається, динаміка змін доступна на сайті ЗВО [<https://cutt.ly/XbY75wW>]. Експертною групою встановлено, що оновлення змісту НД відбувається за потребою на основі опитувань здобувачів щодо наповнення дисциплін та методів викладання, побажань роботодавців щодо необхідних і бажаних знань та навичок випускників, що підтверджено під час зустрічі з фокус-групою «Роботодавці». Зміст освіти оновлюється також на підставі власних результатів наукових досліджень викладачів, із використанням найкращих вітчизняних та світових практик, а також на основі співпраці й спілкування із зарубіжними колегами. Відповідно до аналізу результатів анкетувань здобувачів задоволеність їх навчальним процесом, рівнем кваліфікації викладачів і розумілістю викладання навчального матеріалу становить високий відсоток [<https://cutt.ly/tbY5eZ5>] НПП, що забезпечують реалізацію освітнього процесу за ОНП, мають відповідну кваліфікацію та регулярно займаються методичною і науковою роботою. З метою покращення якості освіти викладачами здійснюється взаємовідвідування занять. Експертна група вважає, що зміст освіти на ОНП достатньою мірою оновлюється враховуючі наукові досягнення, сучасні практики та тенденції розвитку спеціальності.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

ПДАА має Стратегію інтернаціоналізації до 2025 р. [<https://cutt.ly/GbY5ukg>], згідно якої міжнародна діяльність є невід'ємною частиною роботи ЗВО. Напрямами співробітництва є підвищення кваліфікації НПП у зарубіжних ЗВО; спільна підготовка фахівців; міжнародні конференції, симпозиуми та робочі зустрічі; членство в міжнародних наукових, освітніх, адміністративних структурах, асоціаціях, товариствах; участь НПП та здобувачів у міжнародних програмах та фондах; висвітлення та відзначення наукових досягнень на міжнародному рівні [<https://cutt.ly/TbY5fTp>]. У ЗВО функціонує відділ міжнародних зв'язків [<https://cutt.ly/YbY5kpr>]. Університет є офіційним членом консорціуму e-VERUM, має відкритий безкоштовний доступ до ресурсів Thomson Reuters; WoS. НПП, що відповідають за реалізацію ОНП, підтримують наукові зв'язки з Університетом Хоенхайм, Університетом прикладних наук м. Тріздорф, Технічним університетом (Німеччина), Опольським Університетом (Польща), Центр агрономічних досліджень (Бельгія – представник Caroline Dorignaux була присутня на зустрічі). НПП факультету пройшли стажування за кордоном, отримали відповідні сертифікати та вже сьогодні знайомлять здобувачів з новітніми науковими досягненнями і використовують закордонний досвід викладання [<https://cutt.ly/UbY5xxs>]. У ЗВО діє програма паралельного диплому [<https://cutt.ly/rbY5vBn>], однак внаслідок проведених опитувань викладачів і здобувачів було виявлено, що на ОНП вона поки не впроваджена. До навчального процесу залучаються представники ЗВО зарубіжних країн, так у 2019 р. відбулася зустріч з професором Технічного університету Ханнесом Лауером м. Штутгарт [<https://cutt.ly/GbUqNHw>]. У ЗВО створені умови для підвищення кваліфікації, стажування, у тому числі з розвитку soft skills аспірантами в іноземних установах, зокрема аспірантка Б.Макаова у 2021 р. отримала сертифікат BrightTALK про проходження тренінгу "How can I increase efficiency of my searching in Scopus?" [<https://cutt.ly/kb1ADGC>]. Також, вона брала участь у Міжнародному семінарі (Австрія), де отримала Сертифікат насінневої асоціації Європи "Danube Agro". Випускниця ОНП І. Рожко зазначила, що під час навчання в аспірантурі, брала участь у реалізації міжнародного наукового проекту уряду Нідерландів "Pellets for power: Sustainable biomass import from Ukraine". Слід відзначити, що участь здобувачів у міжнародних проектах, програмах мобільності представлена у недостатніх обсягах, оскільки більшість аспірантів до них не долучені. ЕГ встановлено, що на даний час не здійснювався академічний обмін здобувачів із закордонними партнерами. Перешкодою в інтернаціоналізації наукової діяльності, за свідченнями здобувачів і випускників, є недостатній рівень володіння ними іноземною мовою. Саме для цього на базі ПДАУ відкрито мовний центр [<https://cutt.ly/UbY5mcV>] та курси польської мови [<https://cutt.ly/hbY5Edo>], на базі яких всі бажаючі мають можливість покращити свої знання з іноземних мов на безоплатній основі.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

Методи та форми навчання сприяють досягненню задекларованих в ОНП «Агрономія» цілей та ПРН. Компоненти ОНП регулярно і постійно оновлюються та вдосконалюються. На практиці наявний студентоцентризований підхід та достатньою мірою реалізуються принципи академічної свободи, розвивається мобільність здобувачів. У ПДАУ створено потужна матеріально-технічна база, функціонують сертифіковані лабораторії, що значно розширює перспективи розвитку в науковому напрямку та дозволяє проводити спецкурси для здобувачів вищої освіти. З метою встановлення рівня задоволеності якістю викладання та використання методів навчання регулярно проводиться анкетування здобувачів. Інформація щодо змісту навчання, порядку оцінювання освітніх компонентів вчасно та в доступній формі доноситься всім учасникам освітнього процесу. У ЗВО розроблено та оприлюднено на офіційному сайті всі необхідні нормативні документи, що регламентують навчання і викладання за ОНП, інтернаціоналізацію діяльності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

До слабких сторін ОНП ЕГ відносить недостатньо високий рівень академічної мобільності здобувачів та їх участі у міжнародних програмах обміну; недостатня активність здобувачів щодо участі у конкурсах на отримання грантів на проведення наукових досліджень у сфері агрономії. Рекомендації: активізувати участь здобувачів у міжнародних програмах академічної мобільності, стипендіальних програмах тощо; акцентувати увагу здобувачів на розширення міжнародної наукової активності шляхом представлення результатів власних наукових досліджень, а також пошук грантів для їх проведення; покращити мовну підготовку та збільшити мотивацію здобувачів до отримання сертифікатів з вільного володіння іноземними мовами.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Застосовувані в ЗВО форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи. Анотації та силабуси дисциплін висвітлено на сайті ЗВО На ОНП практикуються сучасні та різноманітні методи навчання із застосуванням необхідного обладнання. Організація освітнього процесу регламентована чинними положеннями, передбачено визнання результатів неформальної освіти. Учасникам освітнього процесу своєчасно і в повному обсязі надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих ОК. Усі необхідні матеріали розміщено на сайті ЗВО та на кафедрах. ЗВО забезпечує доступ НПП і здобувачів до інформаційних ресурсів, а також поєднання навчання і досліджень згідно діючих положень. Здобувачі регулярно беруть участь у конференціях, роботі круглих столів, семінарів тощо. У ЗВО наявна розвинута МТБ, що дозволяє проводити великий обсяг науково-практичних робіт. Для проведення досліджень та отримання практичних навичок створено необхідні умови, у ВК наявні дисципліни, призначені для поглиблення знань зі спеціальності. НПП проводять наукові дослідження, мають публікації в контексті змісту НД. Для проведення досліджень ЗВО має дослідне поле та мережу акредитованих лабораторій. Результати досліджень регулярно публікуються у фахових виданнях, у т.ч. у фаховому виданні категорії Б «Вісник ПДАА». НПП систематично оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик, за результатами опитувань здобувачів, побажань роботодавців, на підставі власних досліджень, з використанням найкращих практик та в результаті співпраці з зарубіжними колегами згідно з чинними положеннями, вони мають відповідну кваліфікацію та займаються науково-методичною роботою. У ПДАА розроблена Стратегія інтернаціоналізації, функціонує відділ міжнародних зв'язків, підтримуються тісні контакти з закордонними ЗВО та НДУ. До навчального процесу залучаються іноземні фахівці. НПП та здобувачі проходять стажування за кордоном, проте ЕГ констатує недостатні обсяги участі аспірантів у міжнародних проектах, програмах мобільності переважно через недостатній рівень володіння іноземною мовою. Для вирішення цього питання у ЗВО створено мовний центр та курси польської мови. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, ЕГ робить висновок про достатню відповідність ОНП Критерію 4 (з незначними недоліками).

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

Навчальний процес у ЗВО забезпечується чинними нормативно-правовими документами України та внутрішньоуніверситетськими документами, розробленими на їх основі. Контрольні заходи та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти в ЗВО регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА [<https://cutt.ly/EbY5USt>] та Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАА (нова редакція) [<https://cutt.ly/7bY5PlO>]. Процедура проведення контрольних заходів та критеріїв в ПДАА визначено у Положенні про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАА [<https://cutt.ly/fbY5GuR>]. Згідно Положенню, контрольні заходи складаються із поточного (протягом семестру під час проведення навчальних занять) та підсумкового (на певному освітньому рівні або на окремих його завершених етапах) контролю, що включає семестровий контроль та атестацію здобувачів вищої освіти. Форми контрольних заходів з усіх навчальних компонент, передбачених навчальним планом, представлені у робочих навчальних програмах і проводяться у формі модульних контрольних робіт, заліків, екзаменів, звітів. Оцінювання рівня навчання здобувачів вищої освіти в ЗВО проводиться за 100-бальною, 4-бальною, 2-бальною шкалою та Європейською кредитною трансферно-накопичувальною системою. Ліквідація академічної заборгованості відбувається за складенням ЗВО графіком, що було підтверджено під час зустрічей із здобувачами. Розподіл балів за поточну успішність та підсумковий контроль визначається робочою програмою дисципліни. Форми контрольних заходів, критерії оцінювання, процедура їх контролю та розгляд апеляцій здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють досягти результатів навчання та оприлюднюються заздалегідь на сайті закладу і доводяться до відома здобувачів на початку викладання

кожної дисципліни. Це підтверджено під час інтерв'ювання здобувачів, під час яких аспіранти та НПП засвідчили про свою проінформованість щодо методології контрольних заходів і системи оцінювання. У ЗВО функціонують Студентська рада ПДАА [<https://cutt.ly/mb1c1pa>], Рада молодих вчених [<https://cutt.ly/Jb1c43K>], Рада здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії [<https://cutt.ly/Mb1cV5w>] та Наукове товариство здобувачів вищої освіти [<https://cutt.ly/1b1c945>], які долучені до процесу покращення освітнього процесу, сприяють зростанню культури та соціальної активності здобувачів вищої освіти.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти третього (освітнього-наукового) рівня за спеціальністю 201 Агрономія відсутній. В зв'язку з цим, форми атестації здобувачів відповідають «Положенню про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в ПДАА» [<https://cutt.ly/VbY5VBm>]. Згідно ОНП підсумковим контролем знань здобувачів вищої освіти стосовно навчальної складової є заліки та іспити, які проводяться у письмовій формі з подальшою усною співбесідою. Окрім цього, здобувачі проходять проміжну та підсумкову атестацію стосовно наукової складової ОНП. За результатами проміжної атестації кафедра і вчена рада факультету приймають рішення щодо можливості подальшого навчання здобувача в аспірантурі. За підсумками проміжної атестації аспірант подає до відділу аспірантури та докторантури звіт, де відображається весь перелік виконаних за звітний період робіт (участь у конференціях, семінарах, симпозиумах, публікації тощо) (приклад звіту надано гарантом в якості додаткових доказів). Підсумковий річний контроль здобувачів здійснюється у формі звіту за результатами виконання індивідуального плану, розглянутого на засіданнях кафедр і ради факультету агротехнологій та екології ПДАА. На запит експертної групи гарантом було своєчасно надано приклади індивідуального навчального плану, звіту з педагогічної практики, протоколу засідання кафедри, звіту за результатами проміжної атестації та перелік аспірантів із зазначенням тем дисертаційних досліджень і їх наукових керівників (відповіді 3,5,6,12 на Запит). Результатом підсумкової атестації є захист аспірантом у встановлений строк своїх наукових досягнень у вигляді дисертації у спеціалізованій вченій раді. Дисертація подається у вигляді спеціально підготовленої кваліфікаційної наукової праці на правах рукопису, виконується здобувачем особисто, повинна містити наукові положення, нові науково-обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для галузі знань «Аграрні науки та продовольство» та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень, а також свідчити про особистий внесок здобувача в науку та характеризуватися єдністю змісту. Обсяг та структура дисертаційної роботи, процедура перевірки на наявність плагіату, надання відгуків опонентів та прилюдного захисту визначаються вимогами чинного законодавства. У ЗВО вже є приклад успішного захисту дисертації Рожко І.І. за даною ОНП [<https://cutt.ly/tb1NYZ8>].

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО проведення контрольних заходів є процесом чітким, зрозумілим, доступним для всіх учасників освітнього процесу та врегульованим «Положенням про організацію освітнього процесу в ПДАА» [<https://cutt.ly/lbY58uh>]. Об'єктивність проведення контрольних заходів визначають згідно п.8.39-8.40 даного Положення. У ЗВО систематично проводиться моніторинг ефективності системи і критеріїв оцінювання знань. Результати екзаменів постійно перевіряються через виконання здобувачами ККР. Процедура визначення рівня сформованості компетентностей і рівня досягнення результатів навчання та проведення контрольних заходів за ОК визначаються низкою наступних положень: Положення про проведення практики студентів в ПДАА [<https://cutt.ly/5bY55vj>], Положення про організацію самостійної роботи в ПДАА [<https://cutt.ly/LbY6wqF>], Положення про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти в ПДАА [<https://cutt.ly/nbY6rbR>], Положення про атестацію здобувачів вищої освіти у ПДАА [<https://cutt.ly/TbY6yQV>], Положення про оцінювання залишкових знань здобувачів вищої освіти у формі комплексних контрольних робіт з НД в ПДАА [<https://cutt.ly/4bY6okb>]. Порядок оскарження незадовільного оцінювання знань здобувачів чітко і зрозуміло описано в п.8.42 Положення про організацію освітнього процесу. За даними, наведеними у відомостях самооцінювання ОНП, а також в результаті опитування здобувачів, експертною групою не було встановлено випадків скарг на результати контрольних заходів на даній ОНП, хоча аспіранти виявили свою обізнаність щодо наявності процедури апеляції, а також про свої права та обов'язки. У ЗВО працює Кодекс академічної доброчесності ПДАА [<https://cutt.ly/WbY6p1G>], Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАА [<https://cutt.ly/lbY6dOh>]. У випадках конфліктної ситуації, за заявою студента або НПП, створюється комісія для проведення екзамену (заліку), до якої можуть входити: завідувач кафедри, члени групи забезпечення, викладачі відповідної кафедри, представники деканату, студентської ради. Експертною групою не було виявлено випадків застосування даної процедури врегулювання конфлікту на ОНП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність

(насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

ПДАА в своїй навчально-науковій та інших сферах діяльності забезпечує та всіляко популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності, що унормовано низкою документів: Кодекс академічної доброчесності ПДАА [<https://cutt.ly/wbY6leh>], Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти ПДАА [<https://cutt.ly/lbY6dOh>], Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в ПДАА [<https://cutt.ly/JbY6mV6>]. Аналіз робіт НПП та здобувачів на наявність запозичень в ПДАА проводиться за допомогою систем Strikeplagiarism та Unicheck. З метою виявлення порушення академічної доброчесності в університеті працює Комісія з академічної доброчесності, що здійснює контроль за дотриманням норм і принципів академічної доброчесності учасниками освітнього процесу [<https://cutt.ly/sbY6EZb>]. Гарантом ОНП було надано докази здійснення перевірок робіт здобувачів третього (наукового) рівня вищої освіти на наявність запозичень та копії звітів відповідальних організацій (відповідь 11 на Запит). Аспіранти і НПП володіють інформацією про необхідність перевірок наукових робіт на наявність плагіату. В ЗВО проводяться опитування НПП та здобувачів вищої освіти щодо вжиття заходів з питань запобігання академічної недоброчесності [<https://cutt.ly/ibY6AztI>] (рис. 6). В ЗВО проводяться конкурси з академічної доброчесності [<https://cutt.ly/RbY6Gf2>]. Експертною групою в ході роботи з фокус-групами було встановлено, що забезпечення і популяризація академічної доброчесності в межах ОНП також відбувається на вступних лекціях, засіданнях наукових гуртків, різноманітних заходах, присвячених цим питанням.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Контрольні заходи та критерії їх оцінювання під час реалізації ОНП є чіткими, структурованими, заздалегідь оприлюдненими і зрозумілими для всіх учасників освітнього процесу. У ЗВО сповідується й дотримується академічна доброчесність на всіх етапах освітнього процесу та ланках управління ЗВО, якої зобов'язані дотримуватися всі учасники освітнього процесу. Керівництво ЗВО всіляко популяризує академічну доброчесність та застерігає всіх учасників освітнього процесу від її порушення шляхом етичного виховання та іншими методами впливу. Процедура оцінювання результатів навчання, їх оскарження та повторного проходження є зрозумілою, прозорою і доступною для здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

У ЗВО недостатньо прозоро висвітлена процедура виявлення думки внутрішніх стейкхолдерів ОНП Агрономія щодо обізнаності принципам академічної доброчесності (через анкетування здобувачів та НПП, що забезпечують ОНП), а також недостатньо дієво прописана процедура уникнення конфлікту інтересів (через відсутність зовнішніх екзаменаторів під час повторного складання контрольних заходів). Рекомендації: передбачити анкетування здобувачів та НПП, що забезпечують ОНП щодо обізнаності принципам академічної доброчесності, опрацювання результатів цих опитувань та розміщення результатів на офіційному веб-сайті ЗВО; для підсилення об'єктивності переглянути процедуру повторного проведення контрольних заходів шляхом залучення зовнішніх екзаменаторів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Контрольні заходи, процедура їх проведення та критерії оцінювання здобувачів у ЗВО регламентовані відповідними положеннями, їх форми представлені у РНП, вони є чіткими, зрозумілими, дозволяють досягти результатів навчання та оприлюднюються заздалегідь на сайті ЗВО та завчасно доводяться до відома здобувачів. У ЗВО функціонують Студентська рада, Рада молодих вчених, Рада здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та Наукове товариство здобувачів вищої освіти, які долучені до процесу покращення освітнього процесу, сприяють зростанню культури та соціальної активності здобувачів. Оскільки стандарт вищої освіти третього (освітнього-наукового) рівня за спеціальністю 201 Агрономія відсутній, проведення атестації здобувачів регламентовано відповідними положеннями. Проміжна атестація аспірантів відбувається двічі на рік зі звітуванням про виконання індивідуального навчального плану. Підсумковою атестацією є публічний захист дисертаційної роботи. У ЗВО проведення контрольних заходів є процесом чітким, зрозумілим, доступним для всіх учасників та врегульованим діючим положенням. Результати екзаменів перевіряються через виконання ККР. Процедура визначення рівня сформованості компетентностей і рівня досягнення РН та проведення контрольних заходів за ОК визначаються низкою чинних положень. Порядок оскарження оцінювання чітко і зрозуміло описано, аспіранти обізнані щодо

процедури апеляції, а також про свої права та обов'язки. У ЗВО працює Кодекс академічної доброчесності, Кодекс про етику викладача та здобувача вищої освіти. ПДАА в своїй діяльності забезпечує та популяризує академічну доброчесність, протидіє їй порушенню, що унормовано Кодексом академічної доброчесності, Кодексом про етику викладача та здобувача, Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату. Аналіз робіт НПП та здобувачів на наявність запозичень проводиться за допомогою сучасних систем. З метою виявлення порушення академічної доброчесності працює спеціальна комісія. Аспіранти і НПП володіють інформацією про необхідність перевірок наукових робіт на плагіат. В ЗВО проводяться опитування НПП та здобувачів щодо вжиття заходів з питань запобігання академічної недоброчесності та проводяться конкурси з академічної доброчесності. Таким чином, аналіз інформації щодо форм контрольних заходів та правил їх проведення, критеріїв оцінювання здобувачів та дотримання академічної доброчесності на ОНП «Агрономія» свідчить, що система їх організації, оцінювання здобувачів та політика академічної доброчесності в цілому відповідає вимогам критерію 5 з недовіками, що не є суттєвими (переважно підкритерії 5.3-5.4).

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

ЕГ виявлено, що академічна та професійна кваліфікація НПП, які забезпечують ОНП у цілому відповідає ПРН, спеціальності 201 «Агрономія», а також профілям відповідних ОК. Підтвердженням є дипломи: про вищу освіту, про наукові ступені; атестати про вчене звання та наукові публікації. Узгодженістю з академічною кваліфікацією НПП ОНП є достатні професійні активності викладачів згідно з чинними Ліцензійними умовами (ЛУ) провадження освітньої діяльності. Викладання на ОНП забезпечують 8 НПП, у т.ч. 5 докторів та 3 кандидати наук, доценти. Наукове керівництво аспірантами здійснюють 25 фахівців: 16 кандидатів та 9 докторів наук, які працюють на 6 профільних кафедрах. Усі НПП регулярно, не рідше одного разу на 5 років, підвищують свою майстерність в провідних ЗВО та НДУ України відповідно до «Положення про підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників ПДАА» [<https://cutt.ly/mbY6LFh>], про що є інформація на персональних сторінках викладачів на сайті ПДАА і що було підтверджено також під час зустрічей з академічною спільнотою. Більшість наукових керівників (Поспелов С.В., Єремко Л.С., Кулик М.І., Білявська Л.Г., Поспелова Г.Д., Горб О.О.) пройшли стажування за кордоном, отримали відповідні сертифікати та наразі мають можливість знайомити аспірантів із світовими науковими досягненнями і використовувати досвід іноземних установ [<https://cutt.ly/7bY6CTk>]. Гарантом надано відповідні дані щодо публікацій НПП (відповідь 13 на Запит). Усі НПП мають публікації у фахових виданнях України, а також у виданнях, що індексуються у базах Scopus та WoS. Інформацію про НПП кафедр та їх професійну діяльність оприлюднено на сайті ЗВО [<https://cutt.ly/kbY65Ql>]. Науково-педагогічний склад ОНП достатній для того, щоб сформувати разові спеціалізовані вчені ради для захисту дисертацій, прикладом є успішний захист дисертації Рожко І.І. на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 201 Агрономія, що відбувся 18.03.21 р. у разовій раді ДФ 44.887.005 [<https://cutt.ly/FbUqeXk>]. У аспірантів позитивні враження від професіоналізму викладачів за ОНП «Агрономія», що підтверджено зустрічами. У ході експертизи ЕГ звернула увагу на те, що до керівництва дисертаційних досліджень, які виконуються на стику наукових напрямів – агрономії, агроекології та економіки, залучені д.е.н. Самойлік М.С. та к.х.н. Плаксієнко І.Л. Зазначені керівники мають достатню кількість наукових публікацій у фахових виданнях та тих, що включені до баз Scopus та WoS за зазначеними напрямками та відповідають ряду показників ЛУ за іншими пунктами. Однак ЕГ звертає увагу на пріоритетність більшої відповідності інтересів наукових керівників інтересам здобувачів, залучаючи достатню кількість висококваліфікованих НПП, які здійснюють або здатні здійснювати науковий пошук у даному аспекті. За результатами аналізу відомостей самооцінювання, наданих доказів, інтерв'ювання викладачів і аспірантів, ЕГ вважає, що кваліфікація НПП, задіяних в реалізації ОНП, у цілому забезпечує досягнення цілей та ПРН.

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Проаналізувавши інформацію, отриману під час зустрічей з академічним персоналом, гарантом ОП, адміністрацією, відповідні документи можна стверджувати, що процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їх професіоналізму для успішної реалізації ОНП. Експертною групою встановлено, що в ЗВО розроблено і ефективно працює Положенням про порядок обрання та прийняття на роботу науково-педагогічних працівників ПДАА [<https://cutt.ly/QbUqiYj>]. Процедура проводиться відкрито і прозоро, що дозволяє забезпечити необхідний рівень успішної реалізації ОНП [<https://cutt.ly/BbUqsbd>]. Обговорення претендентів проводиться на засіданні відповідної кафедри за їх присутності. Кваліфікацію кандидата оцінюють при проведенні пробної лекції або практичного заняття в присутності НПП ЗВО. Вибори проводяться шляхом таємного голосування, результати якого, разом з висновками учасників засідання, передаються на розгляд конкурсної комісії. Заяви на участь у конкурсі мають право подавати особи, які мають повну вищу освіту і відповідають вимогам, встановленим до НПП: постійно підвищують професійний та науковий рівень, педагогічну майстерність; забезпечують високий науковий і методичний рівень викладання; дотримуються норм академічної доброчесності. При подальшому проходженні конкурсу ураховуються особисті результати НПП за рейтингом викладацької діяльності [<https://cutt.ly/nbUqfsR>], результатами опитування студентів [<https://cutt.ly/NbUqh7G>]. Для успішної реалізації ОНП рівень викладачів оцінюється за допомогою рейтингування, що регламентується «Положенням про рейтингове оцінювання НПП ПДАА» [<https://cutt.ly/kbUqCAA>]. Загалом НПП відзначили дієвість такої системи.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

ПДАА плідно працює зі стейкхолдерами, що було підтверджено на зустрічах з ними. Роботодавці задоволені рівнем підготовки аспірантів і запрошують їх на роботу (зокрема заступник директора ДС лікарських рослин Глущенко Л.А. повідомила, що кожен другий їх співробітник є випускником ПДАА, пропозиція внести до ОНП вибірково дисципліну “Лікарське рослинництво” була врахована, аспіранти беруть участь у конференціях та круглих столах на базі ДС, науковці надають рецензії на публікації здобувачів ОНП; директор Устимівської ДС Харченко Ю.В. стверджує, що у них працює 15 випускників, регулярно запрошує НПП та здобувачів на екскурсії, наукові конференції та форуми; директор Полтавської ДСГДС ім.М.І.Вавілова Сокирко М.П. повідомив, що долучається до оновлення МТБ, регулярно запрошує здобувачів та НПП на дні поля, допомагає їм з проведенням аналізів ґрунту та рослин; голова ФГ “Златопіль” Колісник М.Г. є почесним професором ПДАА, повідомив, що регулярно проводить виїзні лекції з органічного землеробства, стабільного рослинництва, насінництва для здобувачів, часто відвідує ЗВО і допомагає в покращенні МТБ [<https://cutt.ly/yb1Zqu0>]; заступник директора Інституту агроекології і природокористування Дем’янюк О.С. повідомила, що їх заклад має договір про співпрацю з ПДАА, науковці приймають участь у перегляді ОНП, вносять пропозиції до навчальних планів. У 2020 р. ОНП Агрономія рецензували д.с.-г.н., професор, академік НААН, академік-секретар відділу рослинництва Кондратенко П.В., д.с.-г.н., професор, зав. лаб. ІЗК НААН Гирка А.Д. Роботодавці також визначають можливості навчання, стажування здобувачів та НПП на базі їх підприємств. В ПДАА проводиться анкетування зовнішніх стейкхолдерів щодо реалізації ОНП [<https://cutt.ly/abUqn5u>], створено банк вакансій [<https://cutt.ly/UbUqQ7I>], де роботодавці можуть залишити пропозиції [<https://cutt.ly/tbUqRZT>], практикується проведення «Ярмарки вакансій» [<https://cutt.ly/HbUqYnD>]. В ЗВО проводяться регулярні зустрічі із зовнішніми стейкхолдерами, де обговорюються проблеми агровиробництва та надаються рекомендації щодо напрямку досліджень. Здобувачі мають можливість проводити наукові дослідження на базі НДУ [<https://cutt.ly/pbUqOzt>] та господарств [<https://cutt.ly/2bUqS7E>], з якими є договори про співпрацю, що значно посилює наукову складову ОНП. Всі роботодавці підтвердили свою участь у розгляді тематик аспірантів та участь у процесах представлення результатів досліджень та проміжних звітів.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Експертною групою встановлено, що в ПДАА, в рамках підписаних договорів про співпрацю та співробітництво з НДУ [<https://cutt.ly/UbUqJwL>] та сільгоспвиробниками [<https://cutt.ly/KbUqLLs>], існує практика залучення до аудиторного процесу професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців, що дає можливість надання здобувачам актуальної та новітньої інформації. В 2018 р. проводився відкритий семінар, присвячений перевагам екологічно чистої продукції та запровадженню екологічних технологій виробництва за участі БТУ-ЦЕНТР та ТОВ «Ензим» [<https://cutt.ly/HbUqCIa>]. В 2019 р. відкриті лекційні заняття проводив професор Технічного університету Ханнес Лауер м. Штутгарт [<https://cutt.ly/GbUqNHW>], у 2020 р. до відкритих семінарських занять було залучено провідного фахівця холдингу «Астарта-Київ» Ірину Домненко [<https://cutt.ly/LbUqogN>], к.-с.-г.н., голову С(Ф)Г «Дослідне» Семенівського району Мокляка В.Я. [<https://cutt.ly/rbUq9iS>]. Здобувачі при опитуванні підтвердили проведення занять роботодавцями, професіоналами-практиками та свою задоволеність цим, висловлювали бажання про збільшення кількості таких занять. Вони наголосили, що спілкування з практиками завжди сприймаються ними з великим задоволенням, заняття проходять змістовно у мотивуючій та захоплюючій атмосфері. Про це також свідчать результати опитування аспірантів [<https://cutt.ly/MbUq8J9>].

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

У ПДАА підвищення кваліфікації та стажування викладачів унормовано Положенням про підвищення кваліфікації педагогічних та НПП ПДАА [<https://cutt.ly/EbUwroK>]. У ЗВО вони є реальними та орієнтованими на підвищення якості викладання дисциплін, які передбачено ОНП. Опитування викладачів та адміністрації підтвердило наявність системи професійного розвитку НПП та зацікавленість і сприяння у цьому адміністрації закладу. Під час зустрічі експертів з НПП виявлено, що викладачі мотивовані і займаються своїм професійним розвитком на регулярній основі і не лише у межах формальних курсів підвищення кваліфікації. Наприклад, проф. Кулик М.І. за останні 5 років тричі пройшов підвищення кваліфікації, в тому числі 1 міжнародне; проф. Гангур В.В. з 2018 р. двічі проходив стажування в Україні та підвищення кваліфікації за кордоном; професор Шевніков М.Я. двічі проходив стажування в Університеті польових культур ВОРУ (Відень), а також в Швеції та підвищення кваліфікації з інноваційної спрямованості педагогічної діяльності у НУБіП; проф. Тищенко В.М. двічі стажувався в Інституті наукових досліджень провінції ЕНО, Бельгія та підвищував кваліфікацію в НУБіП; доц. Ляшенко В.В. проходив підвищення кваліфікації в Уманському НУС у 2017 р.; доцент Бараболя О.В. тільки з 2017 р. 4 рази підвищувала свою кваліфікацію в Україні та проходила стажування у Варненському університеті (Болгарія). Таким чином, викладачі ЗВО, що забезпечують викладання дисциплін на ОНП, регулярно підвищують свою професійну і викладацьку майстерність. Професійний розвиток викладачів здійснюється також шляхом участі в наукових конференціях і проєктах, в т.ч. міжнародних, круглих столах, наукових семінарах. Академічна спільнота постійно удосконалює навчальне середовище, створює спільні простори для покращання взаємодії здобувачів і НПП. Підтримка

професійної компетентності НПП регламентується їх правами та обов'язками, що створює умови їх безперервного розвитку, посилює практичну і особистісно-орієнтовану спрямованість навчання. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП переважно у співпраці з іншими організаціями у формі стажувань, спеціалізованих курсів тощо. НПП регулярно проходять стажування та підвищення кваліфікації як в Україні, про що є інформація на персональних сторінках викладачів на сайті ЗВО [<https://cutt.ly/hbUwsrD>], так і за її межами [<https://cutt.ly/ZbUwfH7>, <https://cutt.ly/zb1N2wn>], підтверджують знання іноземної мови сертифікатами B2 (М.І. Кулик, Л.Г. Білявська). Реалізація системи професійного розвитку НПП здійснюється у співпраці з НУБіП, УМО, ПУЕТ тощо. На кафедрах факультету практикуються відкриті лекції та взаємовідвідування занять, проводиться їх обговорення та робляться відповідні висновки. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП також через оновлення МТБ, нові навчальні та науково-дослідні лабораторії, надає відрядження на конференції, симпозиуми, мотивує до публікацій у виданнях, які індексуються наукометричними базами Scopus та WoS тощо.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

Експертною групою встановлено, що у системі стимулювання НПП ПДАА наявне матеріальне і нематеріальне винагородження, що надаються викладачам за належне виконання їх обов'язків. Грошові винагороди за захист кандидатської та докторської дисертацій, здобуті призові місця при підготовці конкурсантів олімпіад, учасників конкурсів наукових робіт, за участь у конкурсах наукових проєктів, грантів, опублікування статей у виданнях, що цитуються у наукометричних базах Scopus і Web of Science, організацію семінарів тощо виплачуються відповідно до п.9 Колективного договору ПДАА. [<https://cutt.ly/KbUwjsO>]. Матеріальні заохочення практикуються один раз на рік. Нематеріальна система заохочень реалізується через рішення Вченої ради у вигляді представлення до нагородження відзнаками МОН України, Державними нагородами, Державними преміями України, подяками, грамотами тощо. На зустрічі з академічним персоналом ЕГ дізналась, що Гангур В.В. має Подяку НААН України за вагомий внесок у розвиток аграрної науки (2021); Грамоту Департаменту освіти і науки Полтавської ОДА за сумлінну працю та вагомий внесок у розвиток освіти і науки (2019); Кулик М.І. отримав Почесну грамоту ПДАА за сумлінну працю, підготовку здобувачів вищої освіти (2021); Міщенко О.В. - Почесну грамоту ПДАА за активну участь у проведенні наукових досліджень (2016), Грамоту Департаменту агропромислового розвитку Полтавської ОДА за багаторічну плідну педагогічно-наукову роботу (2018); Тищенко В.М. - Грамоту ВР України (2021 р.); Шевніков М.Я. - Подяку МОН України за вагомий особистий внесок у розвиток освіти і науки (2020); Ляшенко В.В. - Грамоту Полтавської ОР (2020); Бараболя О.В. - Подяку Полтавської ОР (2020); Поспелова Г.Д. - Подяку Полтавської ОР (2020); Тагільцева Я. М. - Подяку Полтавської ОР (2019); Льченко А.М. - Подяку НМЦ вищої та фахової передвищої освіти МОН України (2020), Почесну грамоту ПДАА (2020). Крім того, професор Кулик М.І. підтвердив, що був премійований за публікацію статей у Scopus.У ПДАА велику увагу приділяють підготовці та перепідготовці НПП шляхом відвідування курсів підвищення педагогічної майстерності, тренінгів, виробничих стажувань, конференцій, семінарів тощо. Для організаційного забезпечення цього у ЗВО існує Відділ із забезпечення освіти дорослих та інноваційного розвитку [<https://cutt.ly/9bUwcXe>], робота якого націлена на забезпечення всебічного розвитку НПП. В ПДАА є практика взаємовідвідування занять НПП та завідувачів кафедр, на основі чого робиться висновок якості їх проведення. Для налагодження постійних зв'язків між ПДАА та суб'єктом підвищення кваліфікації заключають договори про співпрацю.

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО відпрацьовано прозору, зрозумілу і ефективну процедуру конкурсного добору НПП; відбувається залучення роботодавців до освітнього процесу, шляхом участі їх в оновленні змісту ОНП та проведенні аудиторних занять; запроваджено підсумкові рейтингові показники роботи НПП, що враховують їх наукову, методичну та організаційну роботу; наявна система морального й матеріального стимулювання НПП до професійного розвитку та публікацій у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах; врегульований процес підвищення кваліфікації НПП, проходження ними стажування на підприємствах

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

До слабкої сторони слід віднести долучення до керівництва дисертаційними дослідженнями доктора економічних наук та кандидата хімічних наук, хоча науково-педагогічний склад повною мірою відповідає змісту й фокусу ОНП Агрономія. Зокрема в останній рік він поповнився кваліфікованими науковцями, які перейшли працювати у ЗВО з Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції ім. М.І. Вавилов: к.с.-г.н., ст.наук.співроб. Л.С. Єремко та Р.В. Олєпир, а також сумісники – к.с.-г.н. О.В. Білинська та д.с.-г.н. С.І. Кондратенко. В зв'язку з цим, експертна група рекомендує в подальшому враховувати відповідність фахової підготовки та наукових інтересів майбутніх керівників та здобувачів вищої освіти.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП відповідає ПРН, спеціальності, а також профілям ОК, що підтверджено дипломами, атестатами, науковими публікаціями тощо. НПП регулярно підвищують свою майстерність в провідних закладах України і світу відповідно до положення, про що є інформація на сайті і підтверджено в зустрічі з НПП. НПП мають публікації у фахових виданнях України, а також у виданнях, що індексуються у Scopus та WoS. Склад НПП достатній для формування разових спеціалізованих вчених рад, прикладом є захист дисертації Рожко І.І. ЕГ звернула увагу на долучення до керівництва дослідженнями, що виконуються на стику агрономії, агроекології та економіки, д.е.н. та к.х.н, які мають достатню кількість публікацій у фахових виданнях та тих, що включені до Scopus і WoS за зазначеними напрямками та відповідають ряду показників ЛУ за іншими пунктами. Однак ЕГ звертає увагу на пріоритетність більшої відповідності інтересів наукових керівників інтересам здобувачів, залучаючи достатню кількість кваліфікованих НПП, що здійснюють або здатні здійснювати науковий пошук у даному аспекті. Процедура конкурсного добору НПП є прозорими, забезпечують високий рівень їх професіоналізму та регламентовані положенням. Рівень НПП оцінюється за допомогою рейтингу, що встановлено положенням. ПДАА залучає роботодавців до освітнього процесу, що підтверджено у фокус-групах. Вони рецензують ОНП, вносять пропозиції, беруть участь у розгляді тем досліджень, атестації, а також визначають можливості навчання, стажування здобувачів та НПП. Проводиться анкетування зовнішніх стейкхолдерів, створено банк вакансій та проводиться ярмарка вакансій. З роботодавцями обговорюються проблеми агровиробництва та надаються рекомендації щодо напрямку досліджень. Здобувачі мають можливість проводити наукові дослідження на базі НДУ та господарств, що посилює наукову складову. Роботодавці долучаються до аудиторного процесу, що уможливорює надання здобувачам актуальної новітньої інформації. Усі НПП не рідше 1 разу на 5 р. підвищують свою майстерність в провідних ЗВО та НДУ України і світу, що підтверджено сертифікатами, беруть участь в наукових конференціях і проектах, круглих столах, семінарах. Підтримка професійної компетентності НПП регламентується їх правами та обов'язками. ЗВО сприяє розвитку НПП через оновлення МТБ, надає відрядження на конференції, симпозиуми, мотивує до публікацій у Scopus та WoS тощо. Колективним договором за досягнення у науково-педагогічній діяльності передбачено матеріальна і моральна винагорода, що підтверджено бесідою з НПП. Аналіз відповідності академічної та професійної кваліфікації викладачів цілям та ПРН, процедур конкурсного добору НПП, залучення роботодавців і практиків до освітнього процесу, професійного розвитку НПП, а також виходячи з релевантності викладеної інформації і підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, дозволяють ЕГ зробити висновок про достатню відповідність ОНП Критерію 6 (з незначними недоліками).

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Полтавська ДАА має фінансове забезпечення, що створюється за рахунок коштів загального і спеціального фондів. Експертною групою відмічено високий рівень матеріально-технічного забезпечення освітньо-наукової програми, підтвердженням цього є огляд у режимі онлайн [відеофайл огляду МТБ] та презентаційні матеріали інфраструктури установи: науково-дослідні лабораторії, дослідна мережа, бібліотека, навчальні аудиторії, умови для навчання осіб з особливими потребами, соціальна сфера (їдальня, спортмайданчик, медпункт, гуртожиток та ін.) [https://drive.google.com/file/d/1lpwkDeNEvtTMLYuhDOV-Q7AOGjnSPGBG/view]. Задля досягнення визначених ОНП цілей та ПРН освітньо-науковий процес забезпечують: аудиторії з наявними презентаційними матеріалами, атестовані лабораторії з сучасним обладнанням для виконання аспірантами наукових досліджень [https://cutt.ly/Rbxq7Sk], дослідне поле, тепличний комплекс, машино-тракторний парк. Здобувачі також забезпечені можливістю проводити свої наукові дослідження на базі Селекційно-виробничого центру «Яровіт», дослідній станції лікарських рослин НААН, Устимівській дослідній станції рослинництва [відповідь 8 на Запит], з якими заключено угоди про співробітництво. У науковій бібліотеці [https://www.pdaa.edu.ua/content/biblioteka] забезпечено функціонування електронної бібліотеки та електронного каталогу щодо наявного навчально-методичного забезпечення освітнього процесу ОНП. За словами директора бібліотеки зафіксовано, що аспіранти й НПП мають вільний доступ до міжнародних науково-метричних баз Web of Science і Scopus [відеофайл зустрічі 6]. У ПДАА організовано функціонування АСУ [https://asu.pdaa.edu.ua/], яка є зручним сервісом для здобувачів ВО та викладачів й забезпечує можливість реалізації індивідуальної освітньої траєкторії, доступу до розкладу занять, навчальних та підсумкових матеріалів та ін. Діє платформа дистанційного навчання Moodle. Згідно наказу МОН №1439 від 19.11.19 ЗВО виграв грант у 46 млн грн. щодо створення Центру колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія сучасних методів агрономії та прискорення селекції рослин» для модернізації та оновлення лабораторної бази [https://cutt.ly/RbxtWpd]. Менеджмент ЗВО, Гарант ОНП зазначили, що за рахунок коштів спеціального фонду, в академії забезпечуються можливості щодо оновлення матеріально-технічного забезпечення освітнього процесу й успішної реалізації наукових досліджень. ЕГ підтверджує, що матеріально-технічне, навчально-методичне забезпечення ОНП сприяє досягненню визначених цілей та ПРН.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Спілкування з фокус групами здобувачів, НПП, РМВ, Ради здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, Студентської ради ПДАА, адміністрації ЗВО, представниками структурних підрозділів [відеофайли зустрічей] зазначено про безоплатний доступ до усієї інфраструктури академії, мережі Інтернет, інформаційного ресурсу вебсайту, інформаційних ресурсів Moodle, АСУ, наукової бібліотеки [<https://cutt.ly/Ybz5bA4>], електронного репозиторію [<https://cutt.ly/eb2zuus>], міжнародних наукометричних баз Scopus і Web of Science, а також наукового й навчально-методичного забезпечення ОНП. Аспіранти та НПП забезпечені можливістю безоплатної перевірки наукових робіт на виявлення збігів (ідентичності), схожості текстів за допомогою спеціалізованого сервісу Unicheck та Strikerplagiarism. Задля досягнення заявлених цілей і програмних результатів навчання й реалізації викладацької та наукової діяльності використовується увесь потенціал навчально-наукових лабораторій, наукових лабораторій з відповідним якісним обладнанням й дослідного поля. Забезпечено вільний доступ до послуг, що необхідні для викладання, навчання. НПП і аспіранти мають можливість публікуватися у власному віснику, проте є оплата за розміщення наукових статей (50 грн за сторінку). Але відповідно до Розпорядження [<https://cutt.ly/4b2cnOe>] у ЗВО з метою посилення мотивації здобувачів та НПП до вивчення іноземних мов забезпечено можливість безкоштовної публікації статей для здобувачів і НПП, поданих на англійській мові.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Згідно «Концепції освітньої діяльності ПДАА» [<https://cutt.ly/7bz4ZA8>], в академії створено комфортне освітнє середовище з дотриманням усіх санітарно-технічних вимог, яке є безпечним для життя та здоров'я здобувачів ОНП та повністю задовольняє їх потреби, про що було підтверджено у ході огляду МТБ, фокус групах [відеофайли зустрічей]. Зі здобувачами проводяться інструктажі з дотримання безпеки життєдіяльності, охорони праці, правил пожежної безпеки, тематичні лекторії щодо попередження розповсюдження Covid19. На всіх кафедрах і у лабораторіях є аптечки. У ЗВО працює медпункт. Згідно «Положення про психологічну службу» [<https://cutt.ly/abz7qV3>] у ЗВО функціонує Психологічна служба [<https://cutt.ly/9bz47cG>], яка здійснює соціально-психологічний супровід освітньо-виховного процесу. Зустріч зі здобувачами підтвердила наступне, що у закладі створено і забезпечено належні умови освітнього середовища задля успішної реалізації ОНП. Здобувачі забезпечені різнобічною підтримкою від менеджменту, наукових керівників, НПП, Ради здобувачів [<https://cutt.ly/eb2bVb8>], Ради молодих вчених [<https://cutt.ly/nb2bZPJ>], студентського самоврядування, які переймаються професійними і соціально-побутовими питаннями, допомагають у фаховому науковому рості, створенні належних умов для навчання й проведення наукових досліджень. У Полтавській ДАА на ОНП «Агрономія» створено позитивне, доброзичливе до здобувача сприятливе середовище, яке дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси. Вся інфраструктура ЗВО є дуже зручною для усіх учасників освітнього процесу і розташована на закритій території, що свідчить про високий рівень безпечності та доступності.

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

ЗВО створює усі належні умови для успішної реалізації освітньої складової на ОНП. Здобувачі мають вільний доступ до усієї інформативної складової освітнього процесу за підтримки відділу аспірантури та докторантури [<https://cutt.ly/abz3N4f>]. Організаційну підтримку щодо безкоштовного користування бібліотечними ресурсами, забезпечення якісним навчально-методичними матеріалами, безкоштовними публікаціями наукових статей у фаховому виданні забезпечено згідно з «Положенням про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в Полтавській державній аграрній академії» [<https://cutt.ly/Gbz3VXj>]. У фокус групі зі здобувачами було підтверджено інформацію про їх всебічну організаційну, інформаційну, консультативну підтримку з боку наукових керівників, НПП кафедр, за якими вони закріплені, Ради здобувачів ВО, студентської ради, Ради молодих вчених, відділу аспірантури та докторантури, підрозділу з організації виховної та іміджевої діяльності, адміністрації ЗВО [відеофайл зустрічі 2]. Постійно проводяться різні опитування щодо моніторингу якості освітньої складової підготовки в аспірантурі [<https://cutt.ly/Ybz8EW6>], де здобувачі вільно висловлюють свою думку щодо рівня їх задоволеності якістю надання освітніх послуг на ОНП «Агрономія», а саме: щодо змісту навчання за ОНП, забезпеченні можливістю вільного вибору компонентів, забезпечення навчально-методичними матеріалами, задоволеністю науковою компетенцією керівника, взаємодії з фахівцями аграрної галузі, рівня задоволеності методами навчання і викладання. Аспіранти зазначили про достатньо високий рівень їх задоволеності щодо надання якісних освітніх й наукових послуг на ОНП, усі потреби враховуються ЗВО у ході розгляду питань щодо удосконалення ОНП та змін до неї. Соціальна підтримка забезпечується своєчасною виплатою стипендії, житлом та робочим місцем на кафедрі, наданою можливістю працювати на 0,5 посадового окладу. Варто зазначити, що у ЗВО передбачено фінансову підтримку студентської ради у розмірі 0,5 % від загального обсягу коштів спеціального фонду. За словами Голови студради зазначено, що дані кошти йдуть на проведення різноманітних заходів та соціальну підтримку здобувачів. Аспіранти підтвердили високий рівень задоволеності всебічною підтримкою з боку ПДАА та зручністю наданих освітніх послуг.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

У Полтавській ДАА створено всі належні умови особам з особливими освітніми потребами (мобільні та прилаштовані пандуси, кнопка виклику, спеціальні позначки, спеціалізовані аудиторії) для успішної реалізації їх права на здобуття освіти, підтвердженням цього є онлайн-огляд матеріально-технічного оснащення університету [відеофайл огляду МТБ], а також документ «Умови доступності закладу освіти для навчання осіб з особливими освітніми потребами» [<https://cutt.ly/Kbz1FLS>]. Згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії» [<https://cutt.ly/9bzBZFw>] ЗВО забезпечує рівний доступ до якісної освіти особам з особливими освітніми потребами шляхом організації їх навчання на основі застосування особистісно-орієнтованих методів навчання з урахуванням їх індивідуальних особливостей; тьюторство через кураторів академічних груп та всебічний супровід в інклюзивному навчанні. Зазначеній категорії осіб, за їхнім погодженням, надається індивідуальний план навчання та можливість дистанційного навчання з використанням ресурсів Moodle та «АСУ» [<https://asu.pdaa.edu.ua/>]. Гарант, НПП і здобувачі у фокус групах підтвердили, що в установі створено достатні умови для супроводу осіб з особливими потребами, а також реалізації їхнього права на якісну освіту, проте на ОНП «Агрономія» зазначена категорія осіб не навчається [відеофайли зустрічей 2, 3, 4, 8].

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ЗВО розроблено низку нормативних документів, що підтверджують дієвість процедури вирішення конфліктних ситуацій різного спрямування, доступність для усіх учасників освітнього процесу та послідовність дотримання за реалізації ОНП «Агрономія», а саме: «Положення про порядок вирішення конфліктних ситуацій» [<https://cutt.ly/6bz0q5f>], «Положення про уповноважений підрозділ з питань запобігання та виявлення корупції» [<https://cutt.ly/Xbz1jbI>], Положення про протидію булінгу (цькуванню) [<https://cutt.ly/Ibz1ceI>], «Положення про психологічну службу» [<https://cutt.ly/Hbz1meK>], «Положення про омбудсмена учасників освітнього процесу ПДАА» [<https://cutt.ly/Jbz1Emz>], «Порядок подання та розгляд скарг здобувачів вищої освіти у ПДАА» [<https://cutt.ly/2bz1off>]. У зустрічах з менеджментом, здобувачами, НПП, Гарантом, представниками структурних підрозділів [відеофайли зустрічей 1, 2, 3, 4, 8, 9] зазначено про постійну інформаційно, організаційну, консультаційну підтримку щодо запобігання, прояву та вирішення конфліктних ситуацій. У ЗВО на ОНП проводяться семінари-тренінги [<https://cutt.ly/ebz2zEg>]. У разі виникнення корупційних правопорушень повідомлення можна надсилати на адресу електронної пошти: pdaa@pdaa.edu.ua та/або письмово ректору, та/або через скриньку довіри. У закладі досить успішно діє Інститут омбудсмена учасників освітнього процесу (уповноваженого з прав людини) [<https://cutt.ly/mbz25t2>], щодо реалізації завдань із захисту прав учасників навчального процесу у сфері освіти в академії, який має підтримку зі сторони освітнього омбудсмена України. За словами Омбудсмена учасників освітнього процесу [відеофайл зустрічі 9] у закладі забезпечено високий рівень обізнаності щодо процедури врегулювання конфліктних ситуацій та швидке реагування на вказані виклики між усіма учасниками освітнього процесу. На вкладці «Омбудсмен учасників освітнього процесу» висвітлено електронну форму звернень для осіб, а також презентаційні роз'яснювальні матеріали. У ході дискусійного обговорення у фокус групах ЕГ не виявлено жодної скарги щодо конфліктних ситуацій, пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією чи корупційними ризиками.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Освітня й наукова складові ОНП забезпечується потужною МТБ, яка відповідає вимогам щодо надання реалізації освітньої діяльності. Сучасне обладнання наукових лабораторій дозволяє проводити наукові дослідження на високому рівні й презентувати отримані результати в наукових працях. Для прикладу є низка патентів на корисну модель, опублікованих праць у наукометричних базах Scopus, WoS, участь у різнопланових конференціях, впровадження результатів госпдоговірних тематик у виробництво. Здобувачі забезпечені можливістю проводити свої наукові дослідження на базі Селекційно-виробничого центру «Яровіт», дослідній станції лікарських рослин НААН, Устимівській дослідній станції рослинництва, з якими заключено угоди про співробітництво. Освітній простір є безпечним і комфортним для навчання і здоров'я здобувачів вищої освіти, й задовольняє усі їхні потреби. Інфраструктура ЗВО є досить зручною для навчання, ведення наукових досліджень, проживання та підтримання здорового та морально-психологічного способу життя. У ЗВО забезпечено повноцінну всебічну підтримку для здобувачів з боку адміністрації, НПП і студради. У ЗВО передбачено фінансову підтримку студентської ради у розмірі 0,5 % від загального обсягу коштів спеціального фонду. За словами Голови студради зазначено, що дані кошти йдуть на проведення різноманітних заходів та соціальну підтримку здобувачів. Створено належні й комфортні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами; забезпечено тьюторство через кураторів академічних груп та всебічний супровід в інклюзивному навчанні. Варто зазначити, що унікальною особливістю є те, що у ЗВО й на ОНП зокрема успішно діє Інститут омбудсмена учасників ОП (уповноваженого з

прав людини), який у співпраці з органами управління університету, керівниками структурних підрозділів, представниками психологічної служби, юридичним відділом та іншими посадовими особами з питань захисту прав, свобод та законних інтересів учасників освітнього процесу забезпечує: дотримання прав всіх учасників освітнього процесу, виконання завдань із захисту прав у сфері освіти в академії, високий рівень підтримки і обізнаності щодо процедури врегулювання різного роду конфліктних ситуацій (булінгу, корупції, конфлікту інтересів, дискримінації та утисків, сексуальних домагань) та швидке реагування на вказані виклики між усіма учасниками освітнього процесу. Омбудсмен учасників освітнього процесу забезпечує постійну просвітницьку діяльність про що висвітлено на сайті ЗВО [<https://cutt.ly/fb2Ei4E>]. Висвітлено електронну форму звернень для осіб. Відзначенням є те, що ЗВО виграв грант і безпосередньо на ОНП за рахунок коштів бюджетної програми (46 000 000 грн.) забезпечується створення Центру колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія сучасних методів агрономії та прискорення селекції рослин» для модернізації та оновлення лабораторної бази, отримання результатів наукових досліджень, розробок на сучасному рівні та їх впровадження у виробництво.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабких сторін за даним критерієм не виявлено.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

На ОНП «Агрономія» наявний сучасний потужний рівень матеріально-технічного забезпечення освітньої й наукової складової підготовки докторів філософії, який відповідає усім вимогам у сфері надання освітніх послуг. Забезпечено виконання досліджень в межах наукових тематик на сучасному обладнанні сертифікованих лабораторій агроекологічного моніторингу, загальної біотехнології, якості зерна. Освітня, соціальна, консультативна, організаційна та інформаційна підтримка дозволяють забезпечити якісну підготовку здобувачів вищої освіти. Зазначено про високий рівень задоволеності здобувачів ВО різними формами підтримки з боку наукових керівників, викладачів, Гаранта, Ради здобувачів ВО, Ради молодих вчених, студентської ради, структурних підрозділів, омбудсмена та керівництва. Передбачено фінансову підтримку студентської ради у розмірі 0,5 % від загального обсягу коштів спеціального фонду. Створено належні й комфортні умови для реалізації права на освіту особам з особливими освітніми потребами; забезпечено тьюторство через кураторів академічних груп та всебічний супровід в інклюзивному навчанні. Унікальна особливість полягає в успішній діяльності Інституту омбудсмена учасників освітнього процесу (уповноваженого з прав людини), який забезпечує дотримання прав всіх учасників освітнього процесу, виконання завдань із захисту прав у сфері освіти в академії, високий рівень підтримки і обізнаності щодо процедури врегулювання різного роду конфліктних ситуацій (булінгу, корупції, конфлікту інтересів, дискримінації та утисків, сексуальних домагань) та швидке реагування на вказані виклики між усіма учасниками освітнього процесу. Відзначенням є забезпечення створення Центру колективного користування науковим обладнанням «Лабораторія сучасних методів агрономії та прискорення селекції рослин» для модернізації та оновлення лабораторної бази, отримання результатів наукових досліджень, розробок на сучасному рівні та їх впровадження у виробництво через отримання гранту безпосередньо на ОНП «Агрономія» за рахунок коштів бюджетної програми (46 000 000 грн.).

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

У Полтавській ДАА процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої наукової програми регламентовано чинними положеннями: «Положення про освітню (освітньо-професійну, освітньо-наукову) програму в Полтавській державній аграрній академії» [<https://cutt.ly/Sblbm6b>], «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти» [<https://cutt.ly/cblbR2p>], які висвітлено на вебсайті у рубриці «Положення про освітню діяльність». Згідно нормативних документів процедура перегляду ОНП відбувається за ініціативи гаранта, менеджменту ПДАА, академічної спільноти, що їх реалізують, та з урахуванням результатів їх моніторингу; висновків акредитацій інших освітніх програм; стандартів вищої освіти; висновків та пропозицій заінтересованих сторін з урахуванням актуальності ОНП, цілей, ПРН, компетентностей місії та стратегії розвитку ЗВО. Також у вкладці сайту «Спеціальність «Агрономія» (аспірантура)» [<https://cutt.ly/tblb8HZ>] для громадського обговорення висвітлено проєкт ОНП, який доопрацьовано й наразі перебуває на етапі підготовки до затвердження Вченою радою університету. Гарант ОНП запевнив, що перегляд освітньо-наукової програми відбувається кожного року. Останній перегляд здійснювався у 2020 році, про що зазначено у відомостях про самооцінювання й висвітлено у рецензіях стейкхолдерів [відповіді 1,2, 10 на Запит]. ЗВО послідовно дотримується

визначених нормативними документами процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП Агрономія.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Здобувачі вищої освіти, що навчаються на ОНП Агрономія зазначили, що вони активно долучаються до перегляду освітньої програми, і мають можливість висловлювати свої побажання до її структурного змісту на розширених засіданнях кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова; селекції, насінництва і генетики. Підтвердженням є витяги з протоколів засідань [відповідь 1 на Запит]; шляхом участі в опитуваннях. Аспіранти підтвердили, що відділом аспірантури і докторантури спільно з відділом моніторингу та забезпечення якості освіти розробляються опитувальними щодо оцінювання якості навчання за ОНП та задоволеності здобувачів вищої освіти освітніми послугами, сильних та слабких сторін ОНП, оцінювання якості та підходів до викладання навчальних дисциплін, залучення до наукової роботи (досліджень), якості та ефективності самостійної роботи. У розділі «Аспірантура і докторантура» висвітлено результати опитування аспірантів [https://cutt.ly/9bjZKbi]. Голова студентської ради ЗВО [https://cutt.ly/mblc1pa], голова наукового товариства [https://cutt.ly/1blc945], представники Ради молодих вчених [https://cutt.ly/Jblc43K] й Ради здобувачів ВО [https://cutt.ly/MblcV5w] зауважили, що беруть активну участь у процедурах періодичного перегляду й моніторингу ОНП, забезпеченні реалізації і захисту прав та інтересів аспірантів на участь в управлінні освітнім процесом на засіданнях своїх колегіальних органів, у зустрічах з Гарантом, вчених рад факультету агротехнологій і екології та університету [відеофайл зустрічі 3]. За словами представниці Ради здобувачів ВО було винесено пропозиції щодо внесення до переліку ВК дисципліни «Нішеві культури» та удосконалити зміст ВК «Біометрія і організація досліджень».

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

У дискусійному обговоренні з роботодавцями, які є випускниками ЗВО минулих років й наразі працюють у наукових закладах та агроформуваннях й активно співпрацюють із ПДАА у рамках договорів про співпрацю зазначено, що вони сприяють розвитку освітньо-наукової складової й надають допомогу аспірантам у проведенні їх наукових досліджень, долучаються до проведення тематичних лекторіїв [відеофайл зустрічі 5]. Працедавці запевнили, що вони долучаються до процедури періодичного перегляду ОНП на засіданнях кафедр землеробства і агрохімії ім. В. І. Сазанова; селекції, насінництва і генетики [відповідь 10 на Запит ЕГ], а також вносять свої пропозиції щодо якісного змістовного контенту ОНП за спеціальністю 201 Агрономія. Проте Раду роботодавців на факультеті агротехнологій та екології поки що не створено. На сайті у рубриці «Відділ сприяння працевлаштуванню студентів і випускників» [https://cutt.ly/YblztZV] зазначено активну форма співпраці з роботодавцями через онлайн форму «Вакантна посада» [https://www.pdaa.edu.ua/content/vakantni-posady-dlya-vypusknkykiv], де вони мають можливість запропонувати вакантне робоче місце для випускників або студентів ЗВО.

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

За реалізації ОНП, у 2020 році було здійснено випуск 7 здобувачів вищої освіти 2016 року набору. Більшість з них є працевлаштованими за фаховим спрямуванням у різних установах, і лише 1 випускниця працює у ПДАА асистентом кафедри селекції, насінництва і генетики [https://drive.google.com/file/d/1-Tglb5PeKEPIsJ-yGMycW53pEYKIQP98/view]. Проте у дискусії з Гарантом ОНП зазначено, що деякі випускники аспірантури минулих років захищали свої дисертації у спеціалізованій вченій раді ЗВО та є працевлаштованими на різних посадах ПДАА. За словами керівника відділу сприяння працевлаштування студентів і випускників [відеофайл зустрічі 9] заклад підтримує подальші зв'язки з випускниками академії, здійснює моніторинг їх кар'єри та налагоджує соціальне партнерство шляхом онлайн анкетування [https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd6PeJyQwGaRyAqw5MqsKc40UueTaP2jKTWuW4Z6oij9UR-IQ/viewform] та постійного інформування про різні заходи в університеті.

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти в ПДАА функціонує відповідно до Положення [https://cutt.ly/NbjZels], і являє собою цілісну систему об'єктивних та обґрунтованих діагностичних й оціночних процедур, сукупність організаційних, методичних і нормативних документів, що регламентують ефективне управління якістю. У ході спілкування з керівництвом Навчально-наукового інституту забезпечення освітньої діяльності та якості освіти та відділу моніторингу та забезпечення якості освіти повідомлено, що за результатами

останнього моніторингу виявлено певні недоліки за реалізації ОНП, достовірні результати яких висвітлено у відомостях про самооцінювання [відеофайл зустрічі 6]; Гарантом [відеофайл зустрічі 8] зазначено що у рамках реалізації ОНП «Агрономія» залучається широке коло стейкхолдерів, які беруть участь в обговоренні змістовного наповнення освітньої програми на розширених засіданнях кафедр факультету агротехнологій та екології, методичних комісіях та вчених рад факультету й університету із залученням представників студентської ради, ради здобувачів ВО ступеня доктора філософії і керівництва. За результатами висловлених побажань і рекомендацій, робочою групою проводиться аналіз й виносяться відповідні рішення задля покращення якості освітнього процесу, змістовного наповнення навчальних дисциплін, оновлення силабусів та навчально-методичного забезпечення. У ході моніторингу ОНП академічною спільнотою було надано рекомендації щодо доповнення програми новими ПРН, здобувачами і роботодавцями – введення обов'язкової дисципліни «Органічне землеробство», вибіркової – «Нішеві культури», перегляд наповнення ОК «Біометрія і організація досліджень»; роботодавців – у перелік ВК додати дисципліну «Лікарське рослинництво» [відповіді 2, 10 на Запит ЕГ]. За результатами анкетувань здобувачів винесено пропозицію посилення співпраці з міжнародними компаніями, оснащення навчального процесу сучасними технологіями, можливості проведення виїзних занять в умовах господарства [<https://cutt.ly/9bjZKbi>]. Всі ці рекомендації і побажання були враховані робочою групою і внесені відповідні зміни до проєкту ОНП на 2021-2022 н.р. [<https://cutt.ly/IbljM5H>]. ЕГ підтверджує факт реагування на виявлені недоліки в ОНП та в освітній діяльності за результатами проведених дискусій у фокус групах.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Акредитація освітньо-наукової програми 201 «Агрономія» третього ступеня вищої освіти в ЗВО є первинною.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Відповідно до «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти» [<https://cutt.ly/NbjZels>], представниками відділу моніторингу та забезпечення якості освіти [<https://cutt.ly/BbjZkpr>] й відділу аспірантури і докторантури [<https://www.pdaa.edu.ua/content/aspirantura-i-doktorantura>] забезпечується періодичний перегляд ОНП, постійний моніторинг освітньої діяльності за нею, інформаційно-довідкове консультування з питань забезпечення якості освітньої діяльності, опитування аспірантів [<https://cutt.ly/9bjZKbi>]. За результатами анкетування, які представлено лише у вигляді статистичної обробки ствердних відповідей на запитання виявлено високий рівень задоволеності здобувачів ВО наданими освітніми послугами. У фокус групі з академічною спільнотою зафіксовано достатній рівень обізнаності сучасними напрямками у сфері якісного розвитку ОНП та освітньої діяльності за нею [відеофайл Зустрічі 4]. НПП зауважили, що політика щодо забезпечення якості освіти відображає тісний взаємозв'язок між дослідженнями з одного боку та навчанням і викладанням з іншого, на основі цього вони долучені до її реалізації через відповідні структури і процеси, залучаючи до цього усіх заінтересованих осіб. Беруть участь у моніторингу якості викладання на ОНП; дотриманні критеріїв оцінювання поточного й підсумкового контролю, визначених у робочих програмах дисциплін; якісного змістовного контенту ОК та освітньої програми; популяризації принципів академічної доброчесності; підвищенні кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників; підтримці професійної комунікації зі здобувачами, колегами та менеджментом; реагуванні на сучасні виклики сьогодення у сфері підготовки кадрів вищої кваліфікації, і за результатами моніторингу – висловлюванні пропозицій щодо якості освітнього процесу. У ПДАА культура якості сформована на високому рівні з урахуванням сучасних трендів вищої освіти та думки стейкхолдерів.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

У ЗВО виявлено послідовне дотримання визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОНП «Агрономія». ОНП на 2021-2022 н.р. пройшла всі етапи розгляду і знаходиться на етапі затвердження ВР академії. За реалізації ОНП Агрономія підтверджено залучення усіх учасників освітнього процесу до періодичного перегляду й моніторингу освітньої програми з внесенням відповідних пропозицій щодо посилення співпраці з міжнародними компаніями, оснащення навчального процесу сучасними технологіями, можливості проведення виїзних занять в умовах господарства, внесення до переліку ВК дисципліни «Нішеві культури» та удосконаленні змісту ВК «Біометрія і організація досліджень». Відділами аспірантури та докторантури й моніторингу та забезпечення якості освіти розроблено опитувальними й проводяться анкетування щодо оцінювання якості навчання за ОНП та задоволеності здобувачів вищої освіти освітніми послугами, сильних та слабких сторін ОНП, оцінювання якості та підходів до викладання навчальних дисциплін, залучення до наукової роботи (досліджень), якості та ефективності самостійної роботи. За результатами моніторингу й висловлених побажань і рекомендацій, робочою групою проводиться аналіз й виносяться відповідні рішення задля покращення якості освітнього процесу, змістовного наповнення навчальних дисциплін, оновлення силабусів та навчально-методичного забезпечення. У ході моніторингу ОНП академічною спільнотою було надано рекомендації щодо

доповнення програми новими ПРН, здобувачами і роботодавцями – введення обов'язкової дисципліни «Органічне землеробство», вибіркової – «Нішеві культури», перегляд наповнення ОК «Біометрія і організація досліджень»; роботодавців – у перелік ВК додати дисципліну «Лікарське рослинництво». НПП активно долучені до розвитку ОНП та забезпеченні освітньої діяльності за нею через висловлювання своїх рекомендацій до якості освітнього процесу, якісного змістовного контенту ОК та освітньої програми; популяризації принципів академічної доброчесності; підвищенні кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників; підтримці професійної комунікації зі здобувачами, колегами та менеджментом; реагуванні на сучасні виклики сьогодення у сфері підготовки кадрів вищої кваліфікації. За реалізації ОНП за спеціальністю 201 «Агрономія», рекомендації надані всіма учасниками освітнього процесу обов'язково враховуються ЗВО.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

Слабкі сторони: 1. На вебсайті ЗВО відмічено відсутність: - публічної форми пропозицій стейкхолдерів щодо покращення змістовного наповнення, саме для ОНП Агрономія, та публічного висвітлення зворотного зв'язку робочої групи ОНП на такі звернення, оскільки для інших ОП закладу такі форми є; 2. Відмічено невпорядкованість інформації щодо пропозицій випускників та роботодавців до покращення ОНП підготовки здобувачів третього (наукового) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія. Рекомендації: 1. Висвітлити на вебсторінці ПДАА та вкладці «Спеціальність «Агрономія» (аспірантура)» публічну форму пропозицій стейкхолдерів щодо покращення змістовного наповнення та публічного висвітлення зворотного зв'язку робочої групи ОНП на такі звернення. 2. З метою впорядкування роботи з пропозиціями від випускників та роботодавців щодо покращення ОНП підготовки здобувачів третього (наукового) рівня вищої освіти спеціальності 201 Агрономія пропонуємо створити Раду випускників факультету агротехнологій та екології та Раду роботодавців факультету агротехнологій та екології, до яких включити випускників різних років випуску та існуючих і перспективних роботодавців.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

У ЗВО процедура розроблення, моніторингу та перегляду ОНП за спеціальністю 201 «Агрономія» регламентовано чинними положеннями. Наявне анкетування здобувачів вищої освіти щодо оцінювання якості навчання за ОНП та задоволеності здобувачів вищої освіти освітніми послугами, сильних та слабких сторін ОНП, оцінювання якості та підходів до викладання навчальних дисциплін, залучення до наукової роботи (досліджень), якості та ефективності самостійної роботи. Аспіранти і колегіальні органи управління здобувачів, молодих вчених входять до складу вченої ради факультету агротехнологій та екології й академії, і активно беруть участь в дискусійних обговореннях змісту ОНП. У закладі консолідовано функціонують відділи моніторингу та забезпечення якості освіти й аспірантури і докторантури. НПП активно долучені до процесу забезпечення якості ОНП Агрономія. За оцінкою підкритеріїв 8 критерію, внутрішнє забезпечення якості ОНП перебуває на достатньому рівні, але варто врахувати пропозиції ЕГ щодо висвітлення публічної форми пропозицій стейкхолдерів задля покращення змістовного наповнення та публічного висвітлення зворотного зв'язку робочої групи ОНП на такі звернення; створенні Ради випускників факультету агротехнологій та екології та Ради роботодавців факультету агротехнологій та екології, тому рівень відповідності - В.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Відповідно до чинних нормативних документів «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавській державній аграрній академії» [https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/5555/polozhennyaproosvitniyproces15042020_1.pdf], «Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступенів доктора філософії та доктора наук в Полтавській державній аграрній академії» [https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6161/polozhennyapro-ped-praktyku.pdf], «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти» [https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/2371/polozhennyaprossystemuvnutrishnogozabezpechennyayakostivshchoyiosvityvpdaa.pdf] експертами виявлено чіткість і зрозумілість правил і процедур щодо регулювання прав й обов'язків учасників освітнього процесу, які є доступними й послідовними за реалізації ОНП Агрономія.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозиції заінтересованих сторін.

З метою отримання зауважень та пропозиції стейкхолдерів з 26 грудня 2020 року на сайті університету висвітлено для обговорення проект ОНП за спеціальністю 201 Агрономія на 2021–2022 рр. за покликанням: [<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6596/onp201agronomiya2021proekt-poperedniy.pdf>]. Усі зауваження та пропозиції щодо проекту надсилалися за електронною адресою: pdaa@pdaa.edu.ua. З 1 лютого по 1 квітня 2021 року робочою групою здійснено доопрацювання освітньо-наукової програми з урахуванням побажань усіх учасників освітнього процесу. Наразі ОНП перебуває на етапі підготовки до затвердження Вченою радою університету.

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

Усю достовірну та точну інформацію щодо освітньо-наукової програми, в якій чітко визначено програмні результати навчання, ІК, ЗК та ФК згідно з вимогами проекту професійного стандарту вищої освіти та 8 рівня Нацтрамки кваліфікацій з урахуванням усіх особливостей освітнього процесу в ПДАА, у повному обсязі висвітлено на офіційному сайті, у Вкладці «Наука–Аспірантура і докторантура» [<https://www.pdaa.edu.ua/content/aspirantura-i-doktorantura>]. ПРН повністю узгоджено з обов'язковими освітніми компонентами, про що чітко прописано у матриці відповідності [<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/6157/onp-201-agronomiya-2020-new.pdf>]. У фокус групах підтверджено, що актуальну інформацію про ОНП, а саме: рецензії-відгуки, робочі програми ОК, силабуси ВК можна знайти на інтернет-сторінці [<https://www.pdaa.edu.ua/content/zmist-pidgotovky-zvo-za-tretim-osvitno-naukovum-rivnem-vyshchoyi-osvity-stupenyu-doktor>] у вкладці «Зміст підготовки ЗВО за третім (освітньо-науковим) рівнем вищої освіти ступеня доктор філософії за спеціальністю 201 Агрономія 2020 р.н.».

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

ЕГ констатує, що Полтавська ДАА дотримується вимог прозорості і публічності у своїй діяльності. У вільному доступі на сайті (Рубрика – Аспірантура і докторантура) представлено всю належну і достовірну інформацію щодо реалізації ОНП та освітньої діяльності за нею з можливістю внесення пропозицій та побажань щодо якісного і змістовного наповнення від стейкхолдерів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

Англomовне наповнення вебсайту ЗВО є неповним та малоінформативним. На сторінці відсутні дані щодо публічного обговорення проекту ОНП за спеціальністю 201 Агрономія. З огляду на слабкі сторони ЕГ рекомендує: наповнити інтернет-сторінку змістовним контентом на англійській мові та висвітлити публічну форму для попереднього розгляду і обговорення із зазначенням термінів проходження процедури.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

У межах реалізації ОНП витримано усі процедури прозорості та публічності, чіткість і зрозумілість яких підтримується системою забезпечення якості освіти ЗВО й регламентується діючими нормативними документами, які висвітлено у відкритому доступі на сайті. Проект освітньо-наукової програми на 2021-2022 н.р. вчасно висвітлено на вебсторінці. ЗВО оприлюднено усю достовірну інформацію щодо ОНП, із зазначенням ПРН, компетентностей відповідно до вимог проекту стандарту вищої освіти та 8 рівню Нацтрамки кваліфікацій з урахуванням усіх особливостей освітнього процесу в ПДАА. Офіційний сайт ЗВО є достатньо інформативним, структурованим за контентом, проте, варто додати контент англійською мовою, та висвітлити публічну форму для попереднього розгляду і обговорення із зазначенням термінів проходження процедури. Загалом рівень відповідності за критерієм 9 – В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

Зміст ОНП 2016р., 2019 р. і 2020 р. (<https://cutt.ly/dbPs4YP>) відповідає науковим інтересам здобувачів вищої (відповідь на запит 1. Перелік аспірантів із зазначенням тем дисертацій та наукових керівників). Обов'язкові освітні компоненти ОНП «Агроекологія», «Органічне землеробство», «Стабільне рослинництво» сприяють формуванню наукового світогляду зі спеціальності 201 Агрономія, а у поєднанні з такими ОК як «Бібліографія, інформаційний пошук та інтелектуальна власність», «Стратегія стійкого розвитку в глобальному середовищі», «Філософські науки», «Організація наукових досліджень в агрономії», «Англійська мова для науковців» дозволяють повноцінно забезпечити підготовку здобувачів до дослідницької діяльності та зможу кваліфіковано відображати результати наукових досліджень. Вибіркові ОК зорієнтовані на отримання більш глибоких і водночас вузькоспеціалізованих знань з тем дисертаційних досліджень кожного здобувача. Згідно теми наукової роботи аспіранта з року навчання Пилипченка А. В. «Агроекологічна оцінка вирощування конопель посівних за технологіями органічного землеробства» ним було реалізовано можливість обрати освітні компоненти дотичні до його напрямку досліджень, а саме «Адаптивні системи землеробства», «Біологічний захист рослин», «Біометрія і організація досліджень», «Управління продукційними процесами у рослинництві» (копія заяви Пилипченка А. В. про вільний вибір дисциплін - відповідь на запит від 27 квітня 2021 р., 08:26:04). Експертна група рекомендує збільшити наявний перелік вибіркових компонент, який складається з восьми дисциплін, що дозволить надати ще більш якісну освітню підтримку наукових досліджень здобувачів. Повноцінна підготовка до викладацької діяльності у ПДАА забезпечується такими обов'язковими ОК ОНП як «Педагогіка вищої школи» та «Педагогічна практика» (інформація, розміщена у відомостях про самооцінювання). Вищезазначені компоненти забезпечують формування у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії компетентностей щодо здійснення освітнього процесу, навчання, розвитку і підготовки, що було підтверджено під час інтерв'ю зі здобувачами та випускниками, а також при ознайомленні зі звітом Антоновського О. В. (відповідь на запит від 27 квітня 2021 р., 08:26:33).

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

Згідно табл. «Інформація за ОНП щодо відповідності напрямів досліджень здобувачів та їх наукових керівників» (відповідь 14 на Запит), аспірантами у ЗВО керують 25 НПП. Специфіка досліджень керівників в цілому дотична до тематик наукових робіт аспірантів і наукової діяльності кафедр, теми яких зареєстровані в УкрІНТЕІ. Наприклад, наукова тема «Формування колекції зразків сої, які вирізняються стабільним проявом показників продуктивності в роки з різними погодними умовами» (№0121U108296) закріплена на кафедрі селекції, насінництва і генетики. В її межах виконують дослідження аспіранти Мирний М.В., тема – «Створення і оцінювання вихідного матеріалу сої для селекції на стабільну високу врожайність», Брижак Я.В. – «Удосконалення технології виробництва насіння сортів сої в умовах Лівобережного Лісостепу України». Їх керівник – д.с.-г.н. Білявська Л.Г., наукові праці якої присвячені селекції, насінництву та елементам технології вирощування сої, вона є головою Полтавського відділення Українського товариства генетиків і селекціонерів ім. М.І. Вавилова [<https://cutt.ly/TbUwONb>]. Наукова тема: «Розроблення науково обґрунтованих рішень щодо стабілізації виробництва сільськогосподарської продукції за умов інтенсифікації виробництва та глобального потепління» (№0121U100671) виконується кафедрою землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова. У її межах проводять дослідження аспіранти Перепелиця А.А., тема – «Відтворення родючості чорнозему типового слабосолонцюватого та продуктивність плодозмінної сівозміни в умовах Лівобережного Лісостепу України», Солоп В.Я. – «Формування агроценозів звіробою звичайного (*Hypocitum perforatum* L.) в умовах Лісостепу України», Гангур М.В., – «Обґрунтування мінімізації системи основного обробітку ґрунту під ячмінь ярий в Лівобережному Лісостепу України». Їх керівник – д.с.-г.н. Поспелов С.В., публікації якого присвячені актуальними питаннями землеробства і агрохімії, вивченню технологій вирощування с.-г. культур та обґрунтуванню рішень стабілізації виробництва с.-г. продукції [<https://cutt.ly/DbUwSK7>], він є завідувачем кафедри [<https://cutt.ly/dbUwFJR>], керівником її наукової тематики [<https://cutt.ly/kbUwJji>], та гарантом ОНП.

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквиумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

У межах ОНП аспіранти мають можливість регулярно апробувати власні наукові дослідження на конференціях, круглих столах, з'їздах різного рівня, які організуються у ПДАА [<https://cutt.ly/QbUwCfj>], звернутися у відділ з питань інтелектуальної власності [<https://cutt.ly/ybUwBSK>] для консультацій та взяти участь у організації конференцій, семінарів, олімпіад, круглих столів тощо згідно положення про цей відділ [<https://cutt.ly/GbUwMRc>], бути членом Ради молодих вчених [<https://cutt.ly/LbUw2eK>], Наукового товариства здобувачів вищої освіти ПДАА [<https://cutt.ly/xbUw9Gj>], мають можливість публікуватися у фаховому для спеціальності виданні категорії Б «Вісник ПДАА» [<https://cutt.ly/ebUw4HD>]. Гарант повідомив, а здобувачі підтвердили, що для їх участі у конференціях, з'їздах тощо поза межами ЗВО, оформлюються відрядження, компенсуються витрати на проїзд та проживання.

Зокрема здобувач Горобець М. підтвердив оформлення відрядження та отримання грошової компенсації від ЗВО за участь у конференції Інституту агроєкології, м. Київ, також професор Тищенко В.М. підтвердив такий факт про відрядження своєї аспірантки Гусенкової О. до Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва, м. Харків. Для проведення наукових досліджень аспірантам забезпечено вільний доступ до атестованих навчально-наукових лабораторій та матеріально-технічної бази ПДАА [<https://cutt.ly/mbUw5Zh>], її інфраструктури, інтернету, бібліотеки, електронних ресурсів та баз даних тощо. Аспіранти достатньою мірою забезпечені реактивами, насінням, добривами та іншими витратними матеріалами. Огляд матеріально-технічної бази ЗВО та додатково наданих Гарантом доказів (відповідь 8 на Запит) дозволяє ЕГ зробити висновок про наявність належного обладнання та устаткування науково-дослідних лабораторій профільних кафедр для проведення наукових досліджень аспірантів на достатньо високому рівні. Позитивним моментом є преміювання здобувача після присудження йому наукового ступеня.

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

У ЗВО діє система, яка дозволяє аспірантам долучитися до міжнародних програм та проєктів. Зокрема функціонує відділ міжнародних зв'язків [<https://cutt.ly/LbUyQVFi>], задля забезпечення організаційного, консультативного та інформаційно-методичного супроводу міжнародної діяльності ПДАА, розвитку співробітництва із зарубіжними ЗВО, навчальними та науковими організаціями, установами і фондами для забезпечення інтеграції до європейського та світового освітньо-наукового простору, а також підняття міжнародного престижу і рейтингових показників ЗВО. Академія проводить Міжнародні науково-практичні конференції, в яких беруть участь аспіранти [<https://cutt.ly/VbUPoVL>]. Здобувачі академії долучаються до міжнародної академічної спільноти шляхом спільних публікацій з науковими керівниками [<https://cutt.ly/zbUPcVN>] у виданнях, що індексуються у міжнародних наукометричних базах Scopus [<https://cutt.ly/pbUPZWb>], WoS [<https://cutt.ly/fbUPNNJ>]. Наприклад, аспірант Порядинський В.П. має публікацію у виданні, що індексується у WoS; здобувач Приставський М.М. брав участь у 3 конференціях, що мають статус міжнародних, в т.ч. 1 - у Японії; Середа М.С. – у 4-х міжнародних конференціях, в т.ч. 2-за кордоном (Німеччина, Японія); Чайка Т.О. має статтю у Scopus та 4 виступи на міжнародних конференціях, в т.ч. 1 - за кордоном; Горобець М.В. доповідав свої результати на 4-х Міжнародних науково-практичних конференціях; Дьомін Д.Г. має 2 виступи на міжнародних конференціях та є співавтором колективної монографії, що видана за кордоном (Польща). Додатково Гарант надав інформацію про публікації аспірантів (відповідь 13 на Запит), яка свідчить про їх участь у Міжнародних конференціях, як в Україні, так і за її межами, про наявність публікацій у виданнях, що індексуються в міжнародних наукометричних базах. Так, аспірантка Б.Макаова у 2021 р. отримала сертифікат BrightTALK про проходження тренінгу “How can I increase efficiency of my searching in Scopus?” [<https://cutt.ly/kb1ADGC>]. Також брала участь у Міжнародному семінарі в Австрії і отримала Сертифікат насінневої асоціації Європи “Danube Agro”. Випускниця ОНП І.Рожко під час свого навчання в аспірантурі, брала участь у реалізації міжнародного наукового проєкту уряду Нідерландів “Pellets for power: Sustainable biomass import from Ukraine” (Гранули енергії: Стале виробництво біомаси в Україні). Разом з тим, незважаючи на створені сприятливі у ЗВО умови, ЕГ було відмічена недостатньо висока активність здобувачів у міжнародних дослідницьких проєктах. Причиною цього, за свідченнями здобувачів і випускників, є недостатньо високий рівень володіння ними іноземною мовою. Для усунення цього недоліку на сьогодні у ЗВО створено безкоштовні мовний центр [<https://cutt.ly/zbUFhGH>] та курси польської мови [<https://cutt.ly/RbUFItS>], на яких викладає носій польської мови. На думку здобувачів, Гаранта, а також членів ЕГ, проведена ЗВО робота повинна сприяти посиленню міжнародної активності здобувачів ОНП.

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

Наукові керівники аспірантів задіяні у різних дослідницьких проєктах. Тематики проєктів є актуальними і спрямовані на: розроблення заходів поліпшення якості насінневого та посадкового матеріалу енергетичних культур; агроєкологічного обґрунтування вирощування енергетичних культур для виробництва біосировини; створення нових сортів сої, які будуть вирізнятись адаптованістю до умов лівобережного Лісостепу України та формувати стабільно високу врожайність високої якості; застосування інноваційних прийомів підвищення продуктивності та поліпшення якості врожаю сільськогосподарських культур для цільового використання; фітосанітарного моніторингу лікарських культур та фітосанітарної експертизи насіння та ін. [<https://cutt.ly/xb2TLvh>]. У зустрічах з науковими керівниками підтверджено їхню високу регулярну публікаційну активність у фахових виданнях України, міжнародних наукометричних базах та участь у різного роду конференціях за результатами виконання дослідницьких проєктів [<https://cutt.ly/Gb2TqRK>]. Для прикладу: опубліковано монографію «Agroecological fundamentals of creation of artificial phytocenoses of energy crops for recultivation», статтю «Formation of Crop Yields of Energy Crops Depending on the Soil and Weather Conditions» (Kulyk Maksym) [<https://cutt.ly/Sb2TYkG>]; «Ecotoxicological evaluation of mineralized fossil water as an ecologically safe substitute for agrochemicals» (Maksym Sereda) [Відповідь 13 на Запит].

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості

здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

На вебсайті ЗВО є рубрика «Академічна доброчесність» [<https://www.pdaa.edu.ua/content/akademichna-dobrochesnist>], де висвітлено всю інформацію щодо політики, стандартів і процедур дотримання принципів академічної доброчесності. У ході дискусій зі здобувачами, НПП, керівниками, представниками структурних підрозділів зазначено про постійне інформування усіх учасників освітнього процесу щодо моральних принципів та правил етичної поведінки з дотриманням високих професійних стандартів в усіх сферах функціонування ЗВО [<https://www.pdaa.edu.ua/content/dobrochesnist>]. Усі бажаючі можуть надсилати свої пропозиції щодо реалізації принципів академічної доброчесності на електронну пошту: dobrochesnist@pdaa.edu.ua. Згідно «Положення про академічну доброчесність здобувачів ВО ступеня доктора філософії, доктора наук ПДАА» [<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/polozhennya-pro-akademichnu-dobrochesnist-doktora-fil-nauk.pdf>] зараховані до аспірантури установи здобувачі в обов'язковому порядку підписують «Декларацію про академічну доброчесність» [https://drive.google.com/drive/folders/1DP_onO8I9vO335qoeWSMBbPH4HJMu8ns], згідно якої дають свою згоду на розуміння і підтримку політики закладу із дотриманням принципів академічної доброчесності. У ЗВО згідно договору співпраці з ТОВ «Антиплагиат» (Unicheck Україна) функціонує процедура перевірки наукових робіт на текстові запозичення [<https://www.pdaa.edu.ua/news/vidbulasya-robocha-zustrich-shchodo-zabezpechennya-akademichnoyi-dobrochesnosti>], також роботи перевіряються за допомогою платформи Strikeplagiarism. Згідно до розділу V п. 5.1 Кодексу АД [<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/node/4518/kodeks-akademichnoyi-dobrochesnosti.pdf>] ЗВО вживає конкретні заходи до осіб (наукових, педагогічних, науково-педагогічних працівників), які вчинили порушення норм академічної доброчесності. ЕГ констатує про відсутність випадків наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

Зміст ОНП відповідає науковим інтересам аспірантів і забезпечує підготовку до дослідницької та викладацької діяльності. Наукова діяльність здобувачів відповідає напряму досліджень наукових керівників. ПДАА повноцінно організаційно та матеріально забезпечує в межах ОНП «Агрономія» можливості аспірантів для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до їх тематики. У ЗВО діє система, яка дозволяє аспірантам долучатися до міжнародних програм та проєктів: функціонує відділ міжнародних зв'язків, проводяться Міжнародні науково-практичні конференції, здобувачі публікуються разом зі своїми науковими керівниками у виданнях, що індексуються у міжнародних науко-метричних базах Scopus та WoS. Наукові керівники здобувачів беруть участь у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та впроваджуються. ПДАА забезпечує дотримання академічної доброчесності.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

Слабкі сторони: Кількість вибірових ОК ОНП 2020 року третього (освітньо-науково) рівня складає вісім дисциплін, у той час як ОНП 2016 року містить десять вибірових дисциплін, що свідчить про тенденцію до зменшення варіативності. Недостатньо висока активність здобувачів у міжнародних дослідницьких проєктах. Рекомендації: Збільшити наявний перелік вибірових компонент за рахунок дисциплін професійного спрямування з урахуванням унікальності ОНП, що дозволить надати ще більш якісну освітню підтримку наукових досліджень здобувачів. Посилити залучення здобувачів до участі у міжнародних дослідницьких проєктах, що сприятиме їх професійному розвитку з формування мовних навичок.

Рівень відповідності Критерію 10.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

Зміст ОНП «Агрономія» забезпечує задоволеність здобувачів у якісній змістовній підготовці, а саме обов'язкові дисципліни дозволяють повноцінно забезпечити підготовку здобувачів до дослідницької діяльності та змогу кваліфіковано відображати результати наукових досліджень, вибірові ОК зорієнтовані на отримання більш глибоких і водночас вузькоспеціалізованих знань з тем дисертаційних досліджень. Повноцінна підготовка до викладацької діяльності забезпечується обов'язковими ОК: «Педагогіка вищої школи» та «Педагогічна практика». Аспіранти виконують свої дослідження під керівництвом відомих науковців, що дозволяє їм отримати фахову консультативну та іншу підтримку. Темі дисертацій здобувачів є релевантними напрямом науково-дослідної роботи керівників. Наукові керівники аспірантів постійно залучені до виконання різних дослідницьких тематик, результати яких регулярно висвітлюються у фахових зарубіжних і вітчизняних виданнях. Створено достатні умови для кваліфікованого проведення та впровадження результатів досліджень: вільний доступ до міжнародних

наукометричних баз, наукових лабораторій, дослідних ділянок. Заклад підтримує зв'язки з багатьма вітчизняними і зарубіжними ЗВО й науковими установами. Забезпечено популяризацію академічної доброчесності через регламентовані документи у ЗВО, функціонуванням сервісу перевірки наукових робіт на запозичення, постійним інформуванням щодо прав та обов'язків учасників освітнього процесу з дотриманням принципів АД. Проте рекомендовано розширити перелік вибіркового ОК за рахунок дисциплін професійного спрямування з урахуванням унікальності ОНП «Агрономія», сприяти участі аспірантів у міжнародних дослідницьких проектах. Виходячи з релевантності викладеної інформації та підтверджуючих її фактів, питомої ваги окремих підкритеріїв в генеруванні підсумкової оцінки, можна зробити висновок щодо достатньої відповідності ОНП «Агрономія» Критерію 10 (з незначними недоліками) з рівнем В.

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Акредитація ОНП "Агрономія" у Полтавській ДАА відбулася з використанням засобів відеозв'язку у віддаленому (дистанційному) режимі. Згідно узгодженої програми візиту було проведено всі заплановані онлайн зустрічі. Огляд матеріально-технічної бази ЗВО проходив в режимі реального часу. Усі відповіді на Запит ЕГ було отримано вчасно. Програма дистанційного візиту та лінк на проведення "Відкритої зустрічі" з експертами було висвітлено на сайті ПДАА заздалегідь. Експертна група вбачає, що підстави для відмови в акредитації освітньо-наукової програми, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми відсутні.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	В
Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми	В
Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	В
Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою	В
Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	В
Критерій 6. Людські ресурси	В
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	А
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	В
Критерій 9. Прозорість та публічність	В
Критерій 10. Навчання через дослідження	В

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

***

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Карпук Леся Михайлівна

Члени експертної групи

Романов Олексій Васильович

Стеценко Ірина Ігорівна